

**Годишен извештај за работењето на
Сава пензиско друштво а.д. Скопје**

2021

Содржина

1. Профил на Друштвото	4
Обраќање на Претседателот на Управен одбор	6
2. Основни податоци	8
3. Позначајни настани во 2021.....	9
4. Мисија, визија, стратешки насоки и цели.....	13
4.1. Мисија, визија, вредности.....	13
Вредности	13
4.2. Реализирани цели во 2021 година	13
4.3. Стратешки насоки	14
5. Корпоративно управување, акционерски капитал и сопственичка структура.....	14
5.1. Корпоративно управување.....	14
5.2. Фидуцијарна должност.....	18
5.3. Кодекс за добро корпоративно управување	19
5.4. Внатрешна ревизија	19
6. Организациона поставеност	20
7. Деловна етика	21
7.1. Етички кодекс	21
7.2. Усогласеност со прописи	21
7.3. Спречување перење пари	21
8. Деловни политики	22
8.1. Политика на вложувања на средствата на Друштвото	22
8.2. Политика на дивиденди	22
8.3. Управување со капитал	22
8.4. Политика на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина	23
8.5. Големи зделки.....	23
9. Пазарите на капитал во 2021 година	23
9.1. Домашни макроекономски и пазарни движења	27
10. Членство	31
10.1. Членство во задолжителниот фонд.....	31

10.2.	Членство во доброволниот фонд	31
10.3.	Деловно окружување	32
11.	Агентска мрежа	33
11.1.	Обука на агентите.....	34
12.	Управување со средствата на задолжителниот пензиски фонд	34
12.1.	Остварени приливи на средства во фондот.....	34
12.2.	Структура на инвестиции во 2021 година	34
12.3.	Структура на инвестициското портфолио на 31.12.2021	35
12.4.	NAV, принос и вредност на сметководствената единица	35
13.	Управување со средствата на доброволниот пензиски фонд.....	37
13.1.	Остварени приливи на средства во фондот.....	37
13.2.	Инвестициско портфолио на доброволниот пензиски фонд.....	37
13.3.	Структура на инвестициското портфолио на 31.12.2021	37
13.4.	NAV, принос и вредност на сметководствената единица	38
14.	Маркетинг, грижа за членство и одржлив развој во 2021 година.....	40
14.1.	Маркетинг активности спроведени врз основ на Законска регулатива.....	40
14.2.	Едукативни маркетинг активности	40
14.3.	Развојни маркетинг активности	41
14.4.	Бренд промотивни активности	42
14.5.	Активности за грижа за членството	42
14.6.	Општествено одговорни маркетинг активности и активности за одржлив развој	43
15.	Управување со ризиците на Друштвото	45
15.1.	Оперативен ризик	45
15.2.	Пазарни ризици.....	45
15.3.	Кредитни ризици.....	45
15.4.	Ликвидносен ризик.....	45
16.	Управување со ризици на Фондовите	46
17.	Обелоденувања за ризици поврзани со Covid 19	46
18.	Информатичка технологија и сигурност на информацискиот систем	48
19.	Управување со човечки ресурси	49
19.1.	Структура на вработени.....	49
19.2.	Клучни активности во управувањето со кадри.....	51
19.3.	Развој и обука на вработените.....	51

1. Профил на Друштвото

Сава пензиско друштво а.д. Скопје (во понатамошниот текст: Друштвото) е првото друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови во Република Северна Македонија. Основано во 2005 година како Друштво за управување со задолжителен пензиски фонд, а од 2009 година ја проширува дејноста и добива дозвола за управување со првиот доброволен пензиски фонд.

Друштвото управува со задолжителен пензиски фонд „Сава пензиски фонд“ и доброволен пензиски фонд „Сава пензија плус“.

Друштвото е во целосна сопственост на Позаваровалница Сава д.д. Љубљана (скратен назив: Сава Ре) и членка на Сава Осигурителната Групација од 14.03.2018 година.

Од основањето до денес Друштвото остварува континуиран раст и унапредување во сите сегменти во работењето што се должи на воспоставената корпоративна култура, создавањето сопствена традиција, ангажирањето на професионалниот кадар и современата информатичка технологија.

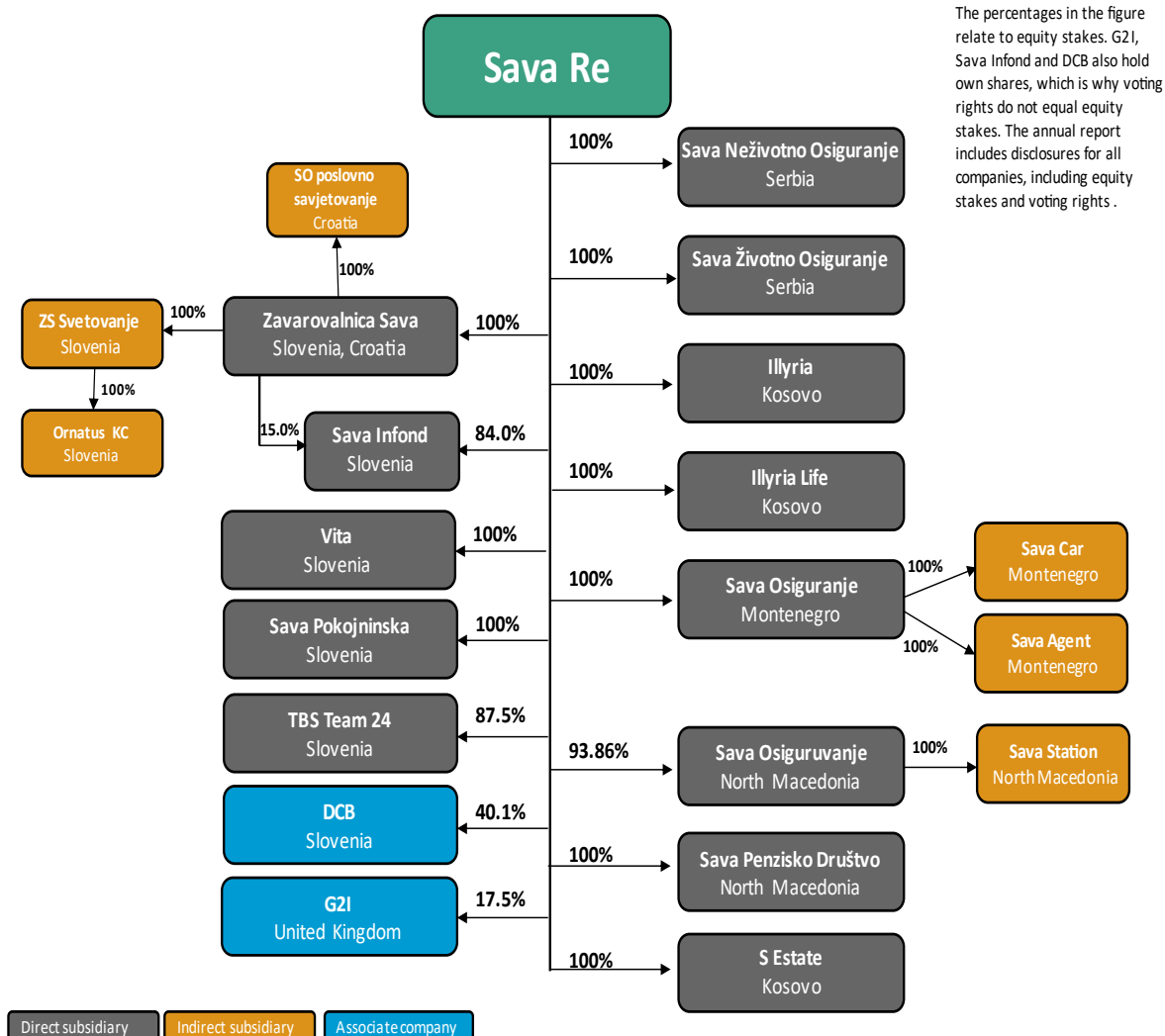
Поаѓајќи од својата примарна дејност, Друштвото посветува особено внимание на непосредната презентација на понудата на своите продукти, задолжително и доброволно пензиско осигурување, како и континуираното проширување и унапредување на услугите што ги нуди на своите членови. Инвестирањето на средствата на пензиските фондови, претставува примарна одговорност на добро организиран и високостручен тим. Друштвото е долгорочно определено во процесот на управувањето со средствата на пензиските фондови да обезбеди приноси од инвестирањето што ќе ги зголемат заштедите за посигурна и постабилна иднина на членовите.

Потврда за успешното работење на Друштвото, меѓу останатото се и добиените меѓународни и национални награди.

Членство во Сава Осигурителна Групација

Друштвото е членка на Сава Осигурителна Групација, која е интернационална осигурителна група присутна во повеќе од 100 осигурителни и реосигурителни пазари во светот. Клучните предности на матичната компанија Сава Ре, со седиште во Словенија, се повеќе од 40 годишно искуство, меѓународен углед, успешност и стабилност во работењето. Сава Ре дава услуги на реосигурување на повеќе од 350 партнери во цел свет. Во сопственост на Сава Ре се повеќе осигурителни компании, компании за управување со пензиски и инвестициски фондови, како и сервисно/услужни компании, кои заедно ја прават една од најголемите осигурителни групации, на територијата на Југоисточна Европа. Групацијата е една од водечките осигурителни групи и во регионот, со присуство во шест земји на Јадранскиот регион. Акциите на Сава Ре котираат на Љубљанската Берза и се дел од SBI TOP, словенечкиот blue chip index.

Состав на Сава Осигурителна Групација на 31.12.2021

Обраќање на Претседателот на Управен одбор

Почитувани,

Во 2021 година го задржавме трендот на остварување солидни резултати. Поставените стратешки цели се постигнати, а Друштвото и фондовите со кои управуваме: Задолжителниот Сава пензиски фонд и Доброволниот Сава пензија плус, продолжија да растат и според бројноста на членството и според нето вредноста на средствата. Работевме професионално, одговорно и посветено, свесни за предизвиците што ги донесе продолжувањето на пандемијата со Covid 19, глобално, локално и поединечно во нашите животи.

Во 2021 година, веќе имавме искуство, како најдобро и најефикасно да ги организираме процесите, да ги завршиме сите наши задачи, истовремено посветувајќи адекватно внимание на нашето здравје и протоколите за заштита што се менуваа, во зависност од брановите на заразата и мутациите на вирусот. Значаен напредок беше постигнат во пронаоѓањето и аплицирањето на вакцините, но сведочиме и шаренило во светски рамки, од аспект на прифаќањето на вакцинацијата, различните видови вакцини, различните протоколи и правила, како и појавата на „антиваксерските“ движења.

Владите и централните банки на развиените економии продолжија со координирани и приспособени фискални и монетарни политики во насока на поттикнување на економиите и враќање на патеката на раст и нивоата пред пандемијата. Акциските пазари во развиените земји го продолжија растат, обезбедувајќи им на инвеститорите високи приноси. Силниот раст на профитите, особено во одредени дејности, поврзани со технолошките промени и забрзаната дигитализација, ги движеше акциите нагоре. Годишниот перформанс на MSCI World Index изнесуваше 28,89% во локална валута, а домашниот MBI 10 порасна за 30,79%. Обврзничките пазари беа под негативно влијание на очекувањата и вестите за растечката инфлација и најавите од втората половина на годината за затегнување на монетарната политика од страна на водечките централни банки.

Македонската економија, во услови на олабавена монетарна политика на централната банка и продолжената фискална поддршка, забележа раст во вториот квартал од годината, со сигнали за постепено опоравување, но се уште со редица неизвесности во процесите на прилагодување кон новите економски состојби и особено во процесите на повторното воспоставување на поинтензивни извозни текови. Дома предизвиците се значајно поголеми, со оглед на долгогодишното чекање на почеток на преговорите со ЕУ, и слабиот напредок и залагање за промени кон воспоставување на европски стандарди.

Во овој Извештај се содржани сите области од работењето и остварените резултати на Друштвото и пензиските фондови. Со задоволство може да се каже дека остварената нето добивка на Друштвото и во изминатата година е значајно повисока од планираната.

Резултатите на пензиските фондови, од аспект на бројноста на ново членство, уплатените придонеси, промените во пазарното учество, во услови на засилено делување на третото друштво на пазарот, се исто така во рамките на очекуваните проекции. Бројот на новите вработувања, а со тоа и ново распределено членство во задолжителните пензиски фондови е релативно стабилен, особено ако се имаат предвид економските состојби. Кај доброволното пензиско осигурување постепено, но со сигурност се зголемува свеста за можноста и потребата да се издвојат дополнителни средства, со намена посигурни пензионерски години.

Приносите од инвестирањето во оваа година, беа многу солидни и под силно влијание на растот на акциските пазари, што овозможи одржување на долгорочниот седумгодишен принос

на пензиските фондови, како и приносот од почетокот на функционирање над очекуваната цел со инвестиционите стратегии, кај двата пензиски фонда.

Ние сме длабоко свесни за нашите клучните стратешки насоки: дигитализација, оптимизација и технолошка модернизација со цел поставување на клиентот/членот во фокус, развој на силна агентска мрежа и едукација на членството и пошироката јавност, понатамошен развој на соработката со стратешки деловни соработници, зголемување на продуктивноста и трошковната ефикасност, како и постигнување на повисока стапка на принос споредено со синтетичкиот benchmark, во делот на инвестициските портфолија на пензиските фондови.

Во 2021 година, покрај надградувањето на нашите професионални знаења, продолживме и со тренинзи и коучинг за стекнување и напредни лидерски вештини, јакнење на тимскиот стил на работа, продлабочување на комуникацијата помеѓу тимовите и препознавање на нашите лични и тимски потенцијали.

И во 2021 година се погриживме за градење на нашиот имиџ на општествено одговорна и хумана компанија.

Сава пензиско друштво расте и се развива, се поврзува и прилагодува. Продолжуваме да работиме посветено, одговорно, транспарентно и етички, со висока свест за сите предизвици и неизвесности, насочени кон остварување на нашата визија и мисија за доброто и во интерес на членовите на пензиските фондови, нашиот акционер, нас самите и заедницата.

Со почит,

Мира Шекутковска
Претседател на Управниот одбор

2. Основни податоци

Назив	Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Адреса	Мајка Тереза бр. 1 Скопје
Телефон	02/ 5100285, 02/15 500
Телефакс	02/3236 989
Е mail	kontakt@sava-penzisko.mk
Интернет страна	www.sava-penzisko.mk
Матичен број	5989434
Даночен број	4030005551006
Трансакциска сметка	210-059894340105
Основен капитал	130.000.478 МКД
Број на акции	21.200
Органи на управување и надзор	Управен одбор: Мира Шекутковска (Претседател) Петар Талески (Член) Коста Ивановски (Член)
	Надзорен одбор: Јуре Корент (Претседател до 26.07.2021 година) Павел Гојкович (Член и Претседател од 12.08.2021 година) Мојца Горњак (Член) Петер Скварча (Член од 26.07.2021 година) Гоце Христов (Независен Член заклучно со 26.09.2021 година) Гоце Вангеловски (Независен член од 27.09.2021 година)
Датум на издавање на дозволи	Одлука за формирање на друштво за управување со пензиски фондови од 04.04.2005 година, издадена од МАПАС
	Одлука за управување со пензиски фонд „Нов пензиски фонд“ – отворен пензиски фонд од 09.06.2005 година, издадена од МАПАС
	Одлука за полноважност на условно одобрение за управување со доброволен пензиски фонд од 03.06.2009 година, издадена од МАПАС
Овластен ревизор	КПМГ Македонија ДОО Скопје
Акционер	Позаваровалница Сава д.д. Љубљана, 100% (бр. на акции: 21.200)
Банка чувар на имот	НЛБ Банка АД Скопје
Регулатор	Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС)

3. Позначајни настани во 2021

Во 2021 година, втора година на работење во пандемиски услови, сите чинители во поширокиот сегмент на системот на капитално финансирано пензиско осигурување, беа насочени кон одржување на стабилност на системот и неопходни промени и прилагодувања на новиот начин на работа.

Продолжена работа во услови на пандемија на COVID-19

Во 2021 година сите институции на системот на КФПО, продолжија да работат во услови на пандемија, со комбинирана работа од деловните простории и од дома, со многу поинтензивно користење на сите расположиви канали за виртуелна и електронска комуникација и со зголемена свесност и иницијатива за промени што треба да се направат со цел интензивирање на процесите на дигитализација. МАПАС изврши промена на подзаконските акти со кои го регулира начинот на зачленување на осигуреници во задолжително и доброволно пензиско осигурување, со што постави основи за воведување на можност за дигитално склучување на договори за членство, со обврска за почитување на регулативата за заштита на лични податоци и за сертифицирана електронска идентификација и потпишување на документација.

Промени во регулативата за капитално финансирано пензиско осигурување

Во 2021 година беа донесени измени на регулативата од областа на капитално финансирано пензиско осигурување - Закон за изменување и дополнување на Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување (Сл. весник бр. 103/2021) и Закон за изменување и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување (Сл. весник бр.103/2021). Со измените, воведена е нова дефиниција „Одговорно лице“ за прекршок и се наведува кои се тие лица, беа заменети зборовите „раководно лице“ со „одговорно лице“ за инвестиционите одлуки, управување со ризици, внатрешна ревизија, индивидуални сметки, маркетинг, контрола на агенти и пресметка на програмирани повлекувања, глобите се пропишани во распон и се намалени со прилагодување согласно Законот за прекршоците. Со Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување (Сл. весник бр. 103/2021) воведена е нова дефиниција „Одговорно лице“ за прекршок и глобите се пропишани во распон и се намалени со прилагодување согласно Законот за прекршоците.

Промени во регулативата за даноци и социјални придонеси

Во 2021 година немаше позначајни промени во регулативата за даноци и социјални придонеси, а Друштвото и понатаму ги користеше погодностите од Законот за субвенционирање на придонесите од социјално осигурување и мирувањето на прогресивниот данок.

Извештај за сеопфатна добивка по локални прописи

Година завршена на 31
декември (во 000 МКД)

	2021	2020
Приходи од управување со фондови	265.984	237.748
Приходи од надоместок од придонеси	93.594	90.746
Приходи од надоместок од управување	172.388	146.998
Приходи од надоместок за премин	2	4
Расходи од управување со фондови	(81.071)	(72.853)
Расходи за МАПАС	(37.122)	(35.902)
Расходи за чувар на имот	(16.906)	(15.337)
Расходи за Фондот на ПИОСМ	(4.417)	(4.278)
Трошоци за трансакции	(172)	(72)
Трошоци за маркетинг	(15.835)	(11.353)
Трошоци за агенти	(5.402)	(4.704)
Останати трошоци од управување со фондови	(1.218)	(1.207)
Добивка од управување со фондови	184.913	164.895
Приходи од камати на вложувања во депозити	6.646	7.821
Приходи од вложувања во хартии од вредност	9.658	9.275
Останати приходи	2.574	3.085
Материјални трошоци	(15.589)	(15.617)
Трошоци за вработени	(52.968)	(49.714)
Амортизација	(2.160)	(1.850)
Останати нематеријални расходи	(15.972)	(12.120)
Бруто добивка	117.102	105.775
Данок на добивка	(7.632)	(8.355)
Нето добивка за годината	109.470	97.420
Нето добивка (загуба) од повторно вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба	(3.097)	7.122
Актуарски добивки (загуби) на дефинирани планови за користи на вработени	(413)	47
Друга нето сеопфатна добивка	(3.510)	7.169
ВКУПНА НЕТО СЕОПФАТНА ДОБИВКА	105.960	104.589
Финансиски показатели		
ROA пред данок	16,7%	16,3%
ROA по данок	15,6%	15,0%
ROE пред данок	17,8%	17,4%
ROE по данок	16,6%	16,0%
CIR	46,6%	46,6%

Извештај за сеопфатна добивка по меѓународни сметководствени стандарди и меѓународни стандарди за финансиско известување (МСС и МСФИ) *

Година завршена на 31 декември (во 000 МКД)

	2021	2020
	<i>во илјади МКД</i>	
Приходи од управување со фондови	265.984	237.748
Приходи од надоместок од придонеси	93.594	90.746
Приходи од надоместок од управување	172.388	146.998
Приходи од надоместок за премин	2	4
Расходи од управување со фондови	(77.310)	(74.477)
Расходи за МАПАС	(37.122)	(35.902)
Расходи за чувар на имот	(16.906)	(15.337)
Расходи за Фондот на ПИОСМ	(4.417)	(4.278)
Трошоци за трансакции	(172)	(72)
Трошоци за маркетинг	(15.835)	(11.353)
Трошоци за агенти	(1.640)	(6.328)
Останати трошоци од управување со фондови	(1.218)	(1.207)
Добивка од управување со фондови	188.675	163.271
Приходи од камати на вложувања во депозити	6.646	7.821
Приходи од вложувања во хартии од вредност	9.658	9.275
Останати приходи	2.574	3.085
Материјални трошоци	(9.809)	(9.832)
Трошоци за вработени	(53.048)	(51.003)
Амортизација	(6.984)	(6.741)
Останати нематеријални расходи	(17.013)	(13.158)
Бруто добивка	120.699	102.718
Данок на добивка	(8.000)	(8.064)
Нето добивка за годината	112.699	94.654
Нето добивка (загуба) од повторно вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба	(3.097)	7.122
Актуарски добивки (загуби) на дефинирани планови за користи на вработени	(413)	47
Друга нето сеопфатна добивка	(3.510)	7.169
ВКУПНА НЕТО СЕОПФАТНА ДОБИВКА	109.189	101.823

Финансиски показатели

ROA пред данок	17,0%	15,6%
ROA по данок	15,8%	14,4%
ROE пред данок	18,3%	16,9%
ROE по данок	17,1%	15,6%
CIR	45,2%	47,9%

Споредбени избрани финансиски податоци за работењето на Друштвото за 2020 година по локална регулатива и по МСФИ и причини за разликите

	Локална регулатива	МСС/МСФИ	Разлика (локална регулатива/ МСФИ)
000 МКД			
<i>Избрани финансиски податоци</i>			
Вкупни приходи	284.861	284.861	-
Вкупни расходи	167.759	164.162	3.597
Данок на добивка (тековен)	7.632	7.632	0
Данок на добивка (одложен)	0	368	(368)
Нето добивка од тековното работење	109.470	112.699	(3.229)
Вкупен капитал	686.063	687.342	(1.279)
Вкупни средства	711.587	729.245	(17.658)
Вкупни обврски	25.524	41.903	(16.379)
ROA пред данок	16,70%	17,00%	(0,3 п.п)
ROA по данок	15,60%	15,80%	(0,2 п.п)
ROE пред данок	17,80%	18,30%	(0,5 п.п)
ROE по данок	16,60%	17,10%	(0,5 п.п)
CIR	46,60%	45,20%	1,4 п.п

*Друштвото изработува финансиски извештаи по МСС и МСФИ, за целите на изработка за консолидираните финансиски извештаи на Сава Осигурителна Групација.

Разликите во финансиските податоци по локални прописи и по МСС/МСФИ произлегуваат од следното: за целите на изработка на консолидираните финансиски извештаи на Сава Осигурителна Групација, Друштвото вон книговодствено:

- Евидентира резервирања за неискористени денови од годишен одмор;
- Врши разграничување на агентските трошоци, кои произлегуваат од провизии за агентите согласно дефинирани критериуми, и се однесуваат на задолжителниот и на доброволниот фонд;
- Евидентира Договор за оперативен наем, согласно барањата на ИФРС 16.

4. Мисија, визија, стратешки насоки и цели

4.1. Мисија, визија, вредности

Мисија

Обезбедување на финансиска сигурност и одржлива иднина за нашите членови, нашите вработени, нашите партнери и нашите сопственици. Преку раст на вредноста на пензиските заштеди се стремиме да обезбедиме соодветна пензија за нашите членови. На вработените им овозможуваме професионален и личен развој, а на сопствениците соодветен поврат на капиталот. Преку одговорно работење ние креираме вредност за општеството.

Визија

Посветено работиме и градиме Друштво кое е препознаено по грижата за своите членови, транспарентноста и високите морални вредности, како и по својата активна улога во одржливоста на пензискиот систем, човечката околина и општеството во целина.

Вредности

- С Високи стандарди за корпоративно управување базирано на принципите на посветеност, одговорност, транспарентност и етика.
- С Трајно партнерство со членовите базирано на едукација, етичко работење и доверба.
- С Високи професионални стандарди, корпоративни вредности, компетенции во управувањето со инвестициите и ризиците, обезбедување на фидуцијарна одговорност на сите нивоа, силни внатрешни контроли и ревизија.
- С Добрата работна средина, културата на нашите вработени и нивниот континуиран професионален и личен развој се предуслов за градење на нашиот тим.

4.2. Реализирани цели во 2021 година

Реализираните резултати во однос на поставените цели за 2021 година се следни:

(ЕУР мио)	План 2021	Реализација 2021	Отстапување /разлика во % или п.п
<i>Задолжителен фонд</i>			
Приливи	71,02	72,34	1,86%
NAV (net asset value)	725,97	779,85	7,42%
<i>Доброволен фонд</i>			
Приливи	2,9	3,12	8,33%
NAV (net asset value)	20,49	22,98	12,15%
<i>Нето добивка (МКД мио)</i>			
	95,96	109,5	14,11%
<i>Корпоративни показатели</i>			
CIR (Cost to income ratio)	49,7%	46,60%	(3,1 п.п)
ROA (Return on assets)	13,97%	15,60%	1,63 п.п
ROE (Return on equity)	14,6%	16,60%	2 п.п

4.3. Стратешки насоки

Клучните стратешки насоки, дефинирани во петгодишниот Стратешки план на Друштвото се дигитализација, оптимизација и технолошка модернизација со цел поставување на клиентот во фокус, развој на силна агентска мрежа и едукација на членството и пошироката јавност, понатамошен развој на соработката со стратешки деловни соработници, зголемување на продуктивноста и трошковната ефикасност, како и постигнување на повисока стапка на принос споредено со синтетичкиот benchmark, во делот на инвестициските портфолија на пензиските фондови.

5. Корпоративно управување, акционерски капитал и сопственичка структура

5.1. Корпоративно управување

Корпоративното управување во Друштвото претставува збир на правила со кои се уредуваат начинот, постапките и процесите преку кои Управниот, Надзорниот одбор, лицата со посебни овластувања и одговорности и раководните лица во Друштвото, донесуваат одлуки во врска со управувањето на Друштвото и пензиските фондови, како и начинот на следење на имплементацијата на тие одлуки.

Целта на доброто корпоративно управување е обезбедување одговорност и транспарентност во работењето на Друштвото, создавање на доверба меѓу Управниот и Надзорниот одбор и заинтересираните субјекти, особено членовите на пензиските фондови и подобрување на ефикасноста на работењето на Друштвото и пензиските фондови.

Собрание на акционери

Во текот на 2021 година беа одржани две седници.

Годишното собрание беше одржано на 30.03.2021 година при што Собранието ги усвои редовните точки за работа.

На Собранието одржано на 30.06.2021 година беа усвоени: Одлука за констатирање на престанок на функција на независен член Надзорен одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, Одлука за избор на независен член на Надзорен одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, Одлука за констатирање на престанок на функција на член и Претседател на Надзорен одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и Одлука за избор на член на Надзорен одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје.

Надзорен одбор

Во текот на 2021 година, Надзорниот одбор на Друштвото го сочинуваа 4 (четири) членови, од кои еден независен и тоа:

Јуре Корент

Претседател на Надзорен одбор, до 26.07.2021 година

Вработен на местото: Помошник на Управата во Заваровалница Сава д.д. Марибор, заклучно со 31.05.2021 година.

Дејност: Осигурување.

Членство во органи на управување и надзор: член на Надзорен одбор на Сава покојнинска дружба д.д. Марибор, до март 2021 година.

Павел Гојкович

Член на Надзорен одбор и Претседател на Надзорен одбор од 12.08.2021 година

Вработен на местото: Директор на областа за надзор над развојот и спроведувањето на животните и пензиските осигурувања во Позаваровалница Сава д.д., Љубљана.

Дејност: Реосигурување.

Членство во органи на управување и надзор: член на Надзорен одбор на Заваровалница Сава д.д. Марибор, член на Надзорен одбор на Сава животно осигурување а.д.о. Белград, член на Надзорен одбор на Сава покојнинска дружба д.д. Марибор и член на Надзорен одбор на Вита животно осигурување д.д. Љубљана.

Д-р Мојца Горњак

Член на Надзорен одбор

Вработена на местото: Развоен специјалист, Служба за сметководство во Позаваровалница Сава д.д., Љубљана.

Дејност: Реосигурување.

Членство во органи на управување и надзор: /

Петер Скварча

Член на Надзорен одбор, од 26.07.2021 година

Вработен на местото: Член на Управата на Позаваровалница Сава д.д., Љубљана.

Дејност: Реосигурување.

Членство во органи на управување и надзор: член на Надзорен одбор на Заваровалница Сава д.д. Марибор и неизвршен член на Одбор на директори на Сава Осигурување АД Скопје.

Гоце Христов

Независен член на Надзорен одбор, заклучно со 26.09.2021 година

Вработен на местото: Финансиски директор во ГД Гранит АД Скопје. .

Дејност: Изградба на патишта и автопати.

Членство во органи на управување и надзор: /

Гоце Вангеловски

Независен член на Надзорен одбор, од 27.09.2021 година

Вработен на местото: Директор на финансии и сметководство во Млекара АД Битола Бимилк.
Дејност: Преработка на млеко и производство на млечни производи и сокови.
Членство во органи на управување и надзор: /

Надзорниот одбор на Друштвото е составен од најмалку четири члена кои ги избира Собранието на акционери, кои по изборот треба да бидат одобрени од страна на МАПАС, при тоа водејќи грижа за балансиран состав, експертски знаења и адекватна персонална квалификација на членовите. Најмалку еден од членовите на Надзорниот одбор е независен член.

Примања

Во 2021 година, членовите на Надзорниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, остварија бруто примања* од заснован работен однос кај други работодавачи, кои се наведени во текстот погоре, и тоа:

- Плата: 26.646 илјади МКД
- Надоместоци на плата: 11 илјади МКД
- Бонус: 4.983 илјади МКД
- Осигурувања: 335 илјади МКД
- Други права: 3.620 илјади МКД

*За членовите Јуре Корент и Гоце Христов, се вклучени примањата заклучно со крајот на нивниот мандат.

Во 2021 година, членовите на Надзорниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, не остварија примања (плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права) од членство во органи на управување на други Друштва.

Улога и надлежности

Водечката улога во рамките на системот на корпоративното управување ја има Надзорниот одбор кој ги дефинира мисијата и целите на Друштвото, ги застапува интересите на Друштвото, обезбедувајќи заштита на акционерите. Надзорниот одбор врши контрола и надзор врз управувањето со Друштвото и пензиските фондови што го врши Управниот одбор, одговорен е да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Друштвото и пензиските фондови, одговорен е за утврдување на стратегијата на Друштвото и пензиските фондови, навремено и точно финансиско известување на МАПАС, утврдување на деловните приоритети и насочување на работењето на Управниот одбор.

Во 2021 година, Надзорниот одбор одржа 9 седници.

Управен одбор на Друштвото

Мира Шекутковска

Претседател на Управен одбор

Образование: дипломиран економист

Стручен профил: Мира Шекутковска (1958) својата професионална кариера ја започна во банкарскиот сектор во Охридска банка А.Д. Охрид, продолжувајќи на раководни позиции во

Комерцијална банка А.Д. Скопје, Алмако банка А.Д. Скопје, Уни Банка А.Д. Скопје и НЛБ Банка А.Д. Скопје. Во Друштвото е ангажирана од самото основање (2005). Во деловната кариера се здоби со богато искуство од областа на банкарството и финансиите, корпоративно управување, работење со хартии од вредност, управување со портфолија и инвестирање на средства. Во 2011 година за прв пат беше избрана за член на Управен одбор на Друштвото. На 09.04.2019 година беше именувана за Претседател на Управен одбор и беше извршен нејзин реизбор за член и повторно именување за Претседател.
Почеток на трет мандат: 25.08.2019 година.
Членство во органи на управување и надзор: /

Д-р Петар Талески, FRM
Член на Управен одбор

Образование: Доктор по економски науки
Стручен профил: Д-р Петар Талески (1978) професионалната кариера ја започна во НИП Нова Македонија А.Д. Скопје, по што продолжува во финансискиот сектор во Германско Македонски фонд и МЕБ Банка Сарајево и НЛБ Банка АД Скопје. Од јуни 2005 година раководеше со Секторот за продажба и маркетинг во Друштвото, а од 2013 година со Секторот за управување со ризици и позадински операции. Во деловната кариера стекна богато искуство во областа на финансиите и банкарството, продажбата, маркетингот и управувањето со ризици. Поседува и сертификати за работење со хартии од вредност, инвестиционо советување и корпоративно управување.
Функцијата на Член на Управен одбор ја извршува во прв мандат.
Почеток на мандат: 27.05.2019 година.
Членство во органи на управување и надзор: /

Коста Ивановски, CFA
Член на Управен одбор

Образование: дипломиран економист, Овластен финансиски аналитичар. Поседува магистратура по Европска економија и меѓународни финансии.
Стручен профил: Коста Ивановски (1980) професионалната кариера ја започнува во областа на осигурувањето во Еуролинк Осигурување А.Д. Скопје, и продолжува во брокерскиот оддел во НЛБ Банка АД Скопје, каде меѓу другото е и помошник раководител на Службата за услуги со хартии од вредност. Од ноември 2011 година работи во Друштвото како Управувач со портфолија, а од декември 2016 година раководеше со Секторот инвестиции. Во деловната кариера стекна богато искуство во областа на осигурувањето, тргување со хартии од вредност, финансиите и финансиските анализи, управување со портфолија и инвестирање на средствата. Функцијата на Член на Управен одбор ја извршува во прв мандат.
Почеток на мандат: 22.07.2019 година.
Членство во органи на управување и надзор: /

Улога и надлежности

Управниот одбор го претставува и застапува Друштвото и пензиските фондови и раководи со нивната работа и има најшироки овластувања во управувањето, вршењето на сите работи поврзани со водењето на работите, тековните активности и дејствува во сите околности од име на Друштвото и пензиските фондови во рамките на предметот на работењето, освен за оние за кои е потребна согласност од Надзорен одбор.

Управниот одбор работи и одлучува на редовни седници кои се одржуваат најмалку еднаш месечно. Покрај редовните седници, Управниот одбор одлучуваше и секојдневно со одлуки надвор од седница. Во 2020 година, Управниот одбор одржа 28 седници.

Управниот одбор ги извршуваше надлежностите предвидени со Статутот на Друштвото и Деловникот за работење и надлежност на Управниот одбор, се грижеше за тековното работење на Друштвото, воспоставување на структура на добро корпоративно управување, ги извршуваше одлуките на Собранието и на Надзорниот одбор, донесуваше општи акти, ја утврдуваше стратегијата, деловната политика и годишниот план на Друштвото, го контролираше инвестирањето на средствата на Друштвото и пензиските фондови. Управниот одбор се грижеше за обезбедување на услови за работење на Друштвото во согласност со прописите, управување и следење на ризиците на кои е изложено Друштвото.

Примања

Во 2021 година, членовите на Управниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, остварија бруто примања од работен однос во Сава пензиско друштво а.д. Скопје, и тоа:

- Плата: 9.752 илјади МКД
- Надоместоци на плата: 0 МКД
- Бонус: 2.650 илјади МКД
- Осигурувања: 1.361 илјади МКД
- Други права: 84 илјади МКД

Во 2021 година, членовите на Управниот одбор на Друштвото, не остварија примања (плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права), од членство во органи на управување на други Друштва и од работен однос кај други работодавачи.

Одбор за управување со инвестиции

Одборот е постојано, стручно, координативно и советодавно тело на Управниот одбор, што Управниот одбор го формира од редот на своите членови и други лица. Во составот на Одборот за управување со инвестиции се именувани лица со високо стручни познавања од областа на инвестирањето и управувањето со ризиците.

Одборот за инвестиции работи на седници кои се одржуваат најмалку еднаш месечно. Во текот на 2021 година Одборот одржа 12 редовни седници.

Одборот за инвестиции ги следеше и анализираше: информациите за состојбите на финансиските пазари и пазарот на капитал во Република Северна Македонија, ЕУ, земјите членки на ОЕЦД и пошироко, основните показатели за управувањето со инвестициите на фондовите, структурата на инвестициското портфолио на фондовите, ризиците поврзани со инвестирањето на средствата, законски и интерно поставени лимити за инвестирање на средствата.

5.2. Фидуцијарна должност

Членовите на Управен одбор, Надзорен одбор и раководните лица во Друштвото имаат фидуцијарна должност да работат единствено во корист на интересите на членовите и на пензионираниите членови на пензиските фондови со кои управува Друштвото, која ја

спроведуваат со примена на високи стандарди на етика и интегритет и без конфликт на интереси.

Друштвото обезбедува примена на фидуцијарната должност од стана на секој вработен и ангажирано лице во Друштвото.

5.3. Кодекс за добро корпоративно управување

Во Кодексот за добро корпоративно управување на Сава пензиско друштво а.д. Скопје пропишани се правила, стандарди и принципи, согласно кои се воспоставени практики на добро корпоративно управување во Друштвото. Правилата за добро корпоративно управување во целост се применуваа во работењето на Друштвото во 2021 година.

Друштвото има воспоставено ефикасен систем на поплаки од членовите на пензиските фондови, систем за контрола на усогласеност на работењето на Друштвото и пензиските фондови со прописите, систем на идентификација, мерење и управување со ризици во работењето.

Водејќи се од правилата и стандардите за управување и раководење на органите, Друштвото го зголемува нивото на доверба кај вработените, членовите, пензионираниите членови и потенцијалните членови на пензиските фондови со кои управува.

Во текот на годината Друштвото ја усвои примената на Кодексот на управувачи на средства на CFA Institute, со што ја потенцираше посветеноста кон висок степен на етичност и професионализам во управувањето со средствата на членовите и пензионираниите членови. Друштвото е трет правен субјект од регионот кој ја има усвоено примената на овој Кодекс, со која се вброи на листата на финансиски институции на која се наоѓаат реномирани глобални институционални инвеститори.

5.4. Внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија е организирана како независен организационен дел, функционално и организациски издвоен од останатите делови на Друштвото, непосредно одговорен за својата работа пред Надзорниот одбор на Друштвото. Внатрешната ревизија ги извршува своите активности во согласност со законската регулатива за пензиски фондови, Политиката за внатрешна ревизија на Друштвото, етичкиот Кодекс и меѓународните стандарди за внатрешна ревизија.

Основната цел на работењето на внатрешната ревизија е преку своите прегледи да обезбеди превентивна, целосна и континуирана контрола на работењето на Друштвото и фондовите, да даде разумно уверување на Управниот и Надзорниот одбор дека Друштвото и фондовите работат согласно законските, подзаконските и интерните акти, дека сметководствената евиденција и финансиските извештаи на Друштвото и фондовите се точни и потполни, дека воспоставениот систем на внатрешни контроли и управувањето со ризиците адекватно и ефикасно делуваат.

Внатрешната ревизија во 2021 година ги спроведуваше ревизорските активности врз основа на Годишниот план за работа 2021 година. Планирањето на ревизорските прегледи е засновано на документирана процена на ризиците на сите процеси карактеристични за Друштвото и фондовите со цел, определување на приоритетните подрачја за ревизија во 2021 година.

Во текот на 2021 година, Секторот за внатрешна ревизија изврши 7 (седум) редовни ревизорски прегледи.

По секој завршен преглед, внатрешната ревизија доставуваше конечни ревизорски извештаи до Управниот одбор и ревидираните организациони единици во кои препорачуваше мерки и даваше предлози за одредени подобрувања на ефективност на процесите, контролните системи и општата ефикасност на работење на Друштвото и фондовите.

Врз основа на сите наоди до кои дојде внатрешната ревизија при спроведување на ревизорските прегледи во 2021 година оцени дека, управувањето со организацијата, клучните ризици и интерните контроли во Друштвото генерално се добри.

Севкупната добра оценка се должи на тоа што во ревидираните процеси не беа утврдени наоди кои носат високи ризици или бројни наоди со среден ризик, поради слабости во управувањето на организацијата или отсуство на внатрешни контроли, кои би го попречиле остварувањето на деловните и стратешки цели на Друштвото и фондовите.

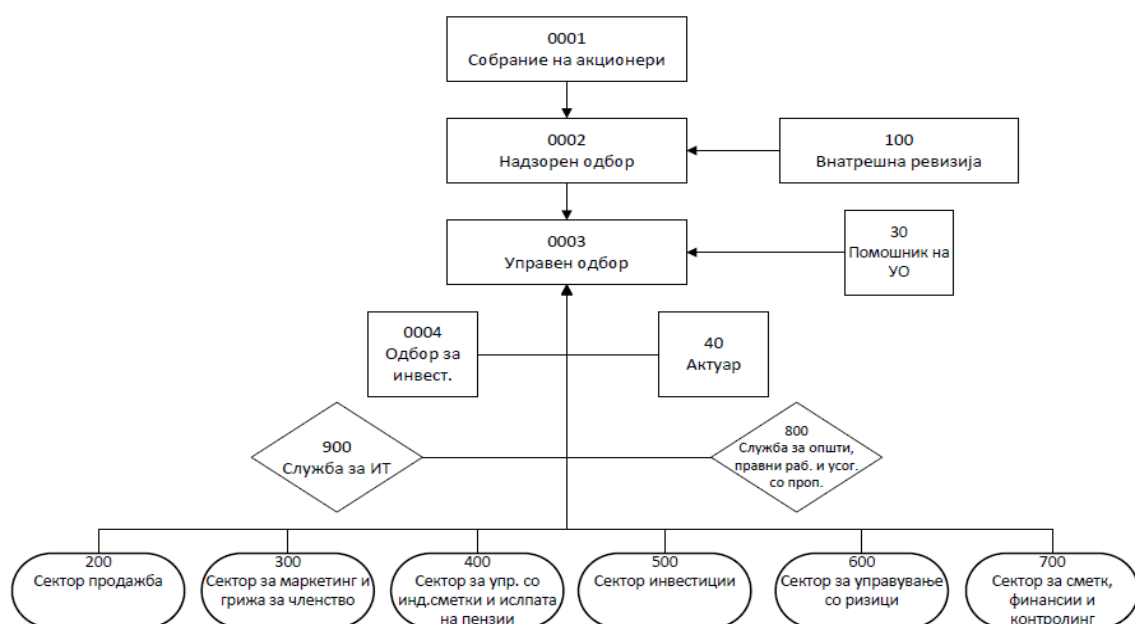
За позначајните констатации, ризици и препораки од ревизорските прегледи, внатрешната ревизија на квартална основа го известуваше Надзорниот одбор на Друштвото, како и за тековниот статус на отворените препораки, мерките и активностите на Управниот одбор за нивна реализација.

6. Организациона поставеност

Организационата поставеност на Друштвото е предмет на континуирана преоценка на Управниот одбор, кој го следи работењето и донесува одлуки за реорганизирање во зависност од оперативните потреби.

Актуелната организациона структура на Друштвото е следна:

Шема на организациона структура на САВА пензиско друштво а.д. Скопје

7. Деловна етика

7.1. Етички кодекс

Етичкиот кодекс на Друштвото ги опфаќа највисоките стандарди на интегритет, професионалност, морални принципи и правилата на однесување на членовите на Надзорен одбор, Управен одбор, лицата со посебни овластувања и одговорности, раководните лица и вработените во Друштвото.

Во Друштвото е воспоставен ефикасен систем на контрола на усогласеноста во работењето со прописите. Со истиот се обезбедува соодветна примена на прописите во работењето, а воедно се намалуваат ризиците од неусогласеност во работењето со законската регулатива.

Друштвото ги презема и сите потребни мерки за спречување на злоупотреба на информациите добиени како резултат на службената положба од страна на лицата кои имаат пристап до информации за инвестирање на средствата на пензиските фондови.

7.2. Усогласеност со прописи

Системот за обезбедување и на контрола на усогласеноста во работењето на Друштвото и пензиските фондови со прописите, се практикува преку дефинирано старателство на прописите. Во 2021 година функционираше континуирано и во услови на пандемија и комбинирана работа од деловните простории и работа од дома.

Во врска со регулативата која беше донесена во 2021 година, Старателите навремено изготвуваа известувања кои беа разгледувани на седници на Управен одбор и со тоа континуирано и тековно го информираа Управниот одбор, за измените и активностите кои треба да ги преземе Друштвото.

Воспоставениот систем на следење и информирање во областа на усогласеноста со законската регулатива овозможува брзо откривање појави на законска неусогласеност и донесување благовремени и ефикасни мерки за нивно отстранување.

7.3. Спречување перење пари

Друштвото има усвоено и применува Програма за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело, како и Проценка на ризик од перење пари, одржува обуки од таа област, соработува со надлежните институции и во целост ги има имплементирани сите инструменти кои произлегуваат од законската регулатива и се однесуваат на ефикасно откривање и спречување перење пари. Целта на Друштвото е да оневозможи доброволниот пензиски фонд со кој управува да биде искористен за спроведување на нелегални активности.

8. Деловни политики

8.1. Политика на вложувања на средствата на Друштвото

Друштвото ги инвестира своите слободни парични средства согласно законската регулатива и интерните акти. Слободните средства на Друштвото се инвестирани во должнички инструменти издадени од државата и банкарски депозити.

Основните принципи при вложувањето на средствата на Друштвото се: сигурност на средствата, диверзификација на ризикот и одржување на адекватна ликвидност на Друштвото. Основна цел на инвестирањето на средствата на Друштвото е долгорочно остварување принос со истовремено одржување на прифатливо ниво на ризик.

Во 2021 година, Друштвото инвестираше во должнички хартии од вредност и депозити. Основни критериуми кои се користеа при избор на одделни видови инструменти се следните:

- Должнички инструменти: стапка на принос до доспевање (YTM), валута, траење и рок до доспевање.
- Депозити во банки:
  - ❖ Критериуми за избор на банка: се користат лимитите на изложеност кон поединечни банки, кои се утврдени врз основа на модел за класификација на квалитет на банки кој се применува на ниво на Сава Осигурителна Групација, а во функција на управување со кредитниот ризик;
  - ❖ Критериуми за избор на конкретен депозитен аранжман: стапка на принос – каматна стапка, вид на каматна стапка (фиксна или варијабилна), валута, рок до доспевање, посебни клаузули во договорот и сл.

При избор на инструмент, особено се има предвид валутата на инструментот, за што изборот се врши согласно направената анализа на односот меѓу:

- Каматните стапки на инструментите во денари и евра и
- Валутниот ризик, кој произлегува од оценката на веројатноста за промена во курсот на денарот и кој би резултирал во намалување на главнината на Друштвото под законски минималната главнина изразена во евра.

8.2. Политика на дивиденди

Усвојувањето на Годишната сметка и Годишниот извештај за работењето на Друштвото е предмет на расправа и одлучување на Годишното собрание на акционери на Друштвото. По разгледување и усвојување на Годишната сметка и Годишниот извештај, Собранието на акционери одлучува за распоредување на добивката.

Во 2021 година, исплатена е дивиденда во износ од 55,3 милиони денари, согласно Одлуката за распределба на нераспределена (акумулирана) добивка на Друштвото за 2020 година, донесена на Собранието на акционери.

8.3. Управување со капитал

Друштвото треба да обезбеди минимален износ на капитал зависно од висината на средствата на фондовите со кои управува. Нивоата на средства на фондовите и потребниот минимален капитал, за дадено ниво на средства, се дефинирани во законската регулатива. Определба на Друштвото е потребниот минимален капитал да го обезбедува од сопствени средства.

Во процесот на стратешко планирање, се утврдува очекуваното движење на средствата на фондовите во планскиот период и потребниот капитал, врз основа на што се утврдуваат изворите на средства и се дефинира инвестиционата политика и политиката на исплата на дивиденди во планскиот период, на начин кој ќе овозможи обезбедување на минималниот законски капитал.

8.4. Политика на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина

Во пасивата на Друштвото на ден 31.12.2021 година, обврските учествуваат со 3,6%, од кои најголем дел се краткорочни обврски. Односот на долгорочниот долг на Друштвото спрема основната главнина во 2021 година изнесуваше 4,9% и нема значителни промени во однос на 2020 година.

8.5. Големи зделки

Друштвото, во 2021 година, немаше зделки со кои стекнува или отуѓува имот на Друштвото чија вредност изнесува над 20% од книговодствената вредност на имотот на Друштвото, определена врз основа на последните финансиски извештаи на Друштвото.

9. Пазарите на капитал во 2021 година

Во текот на 2021 година, развиените акциски пазари продолжија да растат, обезбедувајќи им на инвеститорите силни позитивни приноси трета календарска година по ред. Силниот раст на профитите ги движеше акциите нагоре. Growth Stocks застанаа зад value stocks, односно MSCI World Value Index забележа раст од 22,8%, додека MSCI World Growth Index оствари раст од 21,4%. Годишниот перформанс на обврзничките пазари беше негативен, односно Bloomberg Barclays Global Aggregate Bond Index падна за 4,7%, поради тоа што пазарите ги процесираа вестите за растечката инфлација и најавите од втората половина на годината за затегнување на монетарната политика од водечките централни банки.

Појавата на високо заразната омикрон варијанта доведе до раст на волатилноста на акциските пазари при крајот на ноември, но истите брзо закрепнаа поради тоа што податоците од Јужна Африка и Обединетото Кралство укажуваат на помал ризик од тешка болест. Тековната силна состојба на корпорациите и изгледите за понатамошен раст на заработките во 2022 ги фрлија во сенка факторите на ризик, и покрај тоа што бројот на хоспитализирани порасна на крајот од годината во повеќе земји.¹

---

¹ <https://am.jpmorgan.com/content/dam/jpm-am-aem/global/en/insights/market-insights/mi-monthly-market-review.pdf>, 04.01.2022

Ценовни приноси на избрани акциски индекси

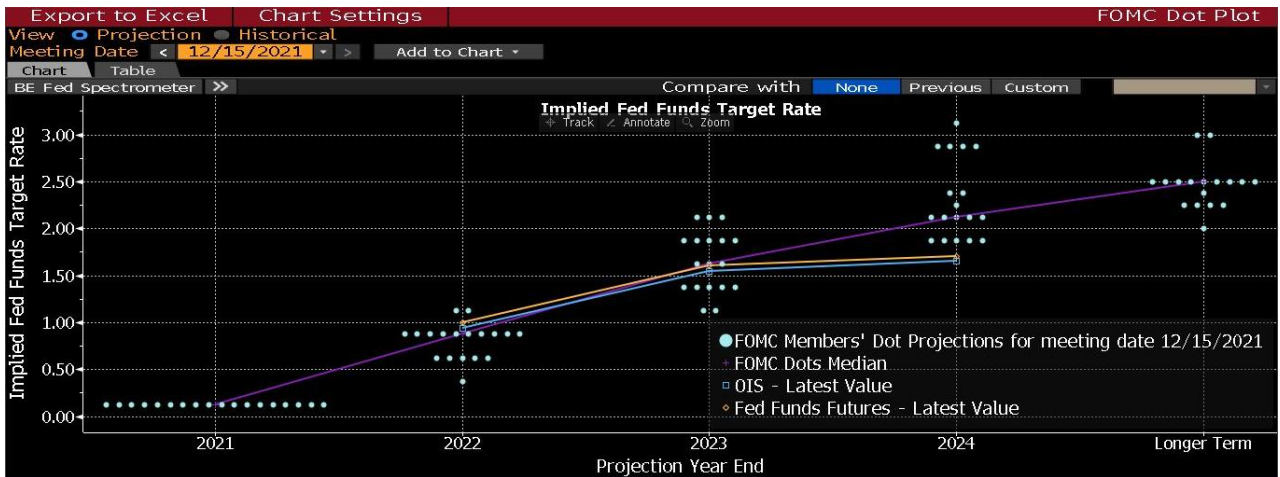
Акциски индекси	Последна цена	Месечна промена во %		% промена YTD		Цена / Нето добивка*	Дивиденден Принос
		(LC)	(MKD)	(LC)	(MKD)		
MSCI World Index	3.231,73	4,19%	3,56%	20,14%	28,89%	23,17	1,67%
Регионални индекси							
MIB 10 INDEX	6.153,48	4,53%	4,53%	30,79%	30,79%	15,99	1,98%
SOFIX Index	635,68	2,08%	2,32%	42,04%	41,96%	20,94	0,95%
CROATIA ZAGREB CROBEX10	1.262,31	4,03%	4,14%	16,04%	16,35%	17,09	2,42%
Ljubljana Stock Exchange Slovenian Blue-Chip SBITOP Index	1.258,80	2,94%	3,00%	39,81%	39,68%	7,62	4,88%
САД							
S&P 500 INDEX	4.766,18	4,36%	3,73%	26,89%	36,14%	26,21	1,27%
Dow Jones Industrial Average	36.338,30	5,38%	4,74%	18,73%	27,38%	20,27	1,73%
NASDAQ Composite Index	15.644,97	0,69%	0,08%	21,39%	30,24%	130,18	0,61%
Европа							
STOXX Europe 600 Price Index EUR	487,80	5,37%	5,42%	22,25%	22,16%	20,76	2,59%
CAC 40 Index	7.153,03	6,43%	6,48%	28,85%	28,75%	21,68	2,09%
Deutsche Boerse AG German Stock Index DAX	15.884,86	5,20%	5,26%	15,79%	15,68%	15,34	2,09%
Јапонија, БРИК, Турција, Мексико и Чиле							
Nikkei 225	28.791,71	3,49%	1,65%	4,91%	2,04%	16,41	1,67%
RTS Index	1.595,76	-	-	15,01%	24,79%	6,91	5,69%
Ibovespa Brasil Sao Paulo Stock Exchange Index	104.822,40	2,85%	4,29%	-11,93%	-11,13%	6,84	8,01%
S&P BSE SENSEX Index	58.253,82	2,08%	2,34%	21,99%	28,36%	27,42	0,97%
Shanghai Stock Exchange Composite Index	3.639,78	2,13%	1,64%	4,80%	15,47%	15,56	1,98%
Borsa Istanbul 100 Index	1.857,65	2,65%	3,75%	25,80%	-24,21%	7,61	2,40%
S&P/BMV IPC	53.272,43	7,19%	11,59%	20,89%	26,43%	15,52	2,64%
S&P/CLX IPSA CLP TR	4.308,38	2,80%	5,33%	3,14%	-6,65%	9,01	8,06%

Извор: Bloomberg

*Показателите се пресметани заклучно со 31.12.2021 година

Во САД, претседателот Бајден го потпиша Законот за инфраструктурни инвестиции и работни места, долгоочекувана двопартиска иницијатива вредна \$1.200 милијарди. Законот вклучува дополнителна потрошувачка од \$550 милијарди, од која 49% ќе биде алоцирана во надградба на транспортниот сектор во САД, вклучувајќи пристаништа, аеродроми, железници и јавен превоз, додека 32% ќе бидат искористени за водоводна и електроенергетска инфраструктура. Остатокот ќе биде потрошен на инфраструктура за широкопојасен интернет (12%) и екологија (7%). Амбициозниот пакет наречен Build Back Better вреден \$1.700 милијарди **не успеа да добие мнозинство во Сенатот во декември**. Сепак, фундаментите на приватниот сектор изгледаат доволно солидни за да го предводат растот на САД во 2022. Силниот перформанс на финансиските средства и недвижностите извршија надолен притисок на коефициентот на обврски на американските домаќинства наспроти средства и истиот забележа најниско отчитување од 1973 година. Ова, заедно со покачените заштеди, им дава значителна моќ на потрошувачите во годините кои следат. Фед ќе го забрза затегањето во светло на зголемените инфлационски притисоци и зајакнувањето на пазарот на трудот. Темпото на намалување ќе се удвои на \$30 милијарди месечно во јануари, за да заврши во март.

Извор: Bloomberg, податоци достапни на 11.01.2022

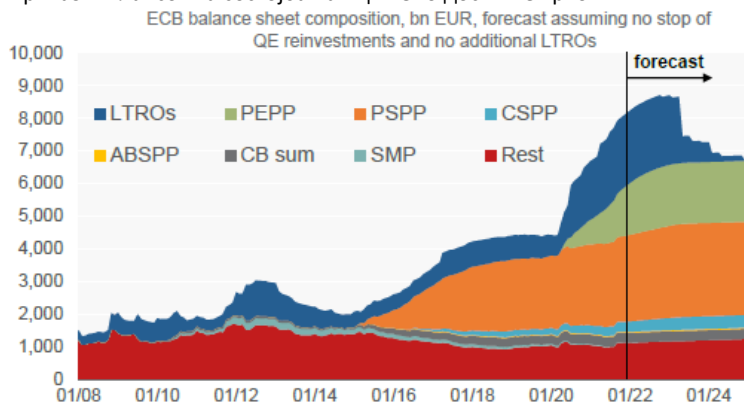
Новите проекции околу каматните стапки укажуваат на **три зголемувања** во 2022 година, **три** во 2023 година и **две** во 2024 година, додека во септември FOMC беше рамномерно поделен помеѓу едно покачување во 2022 година и без покачување. Секое повикување на транзитorni фактори на инфлација е отстрането, а наместо тоа, FOMC подвлече дека нерамнотежата на понудата и побарувачката поврзани со пандемијата и повторното отворање на економијата продолжија да придонесуваат за покачени нивоа на инфлација.

Извор: Bloomberg, податоци достапни на 13.01.2022 во 17.40 ч.

Во Европа, несигурното снабдување со руски гас, недоволните инвестиции во термална енергија и стопирањето на работата на нуклеарните центри поради одржување доведоа до нагло зголемување на цените на гасот и електричната енергија во втората половина на годината низ целиот континент за да истите повторно паднат кон крајот на четвртиот квартал. Повисоките цени на енергијата придонесоа и за општиот раст на инфлацијата во регионот. Иако е повеќе "hawkish" од тоа што би очекувале, ЕЦБ го потврди својот поизразен "dowish" наратив споредено со Фед и Банката на Англија, одржувајќи го отворениот QE

Приказ: Билансот на состојба на ЕЦБ ќе го достигне врвот

Извор: Datastream, ЕЦБ, пресметки на GIAM

во функција за цела 2022, калибрирајќи ја неговата големина за да го покрие мнозинството од нето-издавањето долг следната година, со дополнителна поддршка преку флексибилно реинвестирање на РЕПП кое служи како backstop, а е пролонгирано до крајот на 2024. **Стабилните перспективи** околу каматните стапки беа потврдени,

конзистентни со проекцијата на инфлација на ЕЦБ која е проектирана под таргетираната на долг рок. Иако не беше донесена никаква конечна одлука околу ТЛТРО, сепак ЕЦБ изјави дека ќе ги "надгледува условите на финансирање на банките".

Банката на Англија (ВоЕ) ги изненади аналитичарите на состанокот во декември со неочекувано зголемување од 15 б.п., **зголемувајќи ја референтната каматна стапка на 0,25%**. Гласањето во сооднос 8:1 покажа дека одлуката беше во голема мера консензуална во рамките на MPC и дека подобрувањето на пазарот на трудот и високата инфлација преовладуваа поради неизвесностите поврзани со пандемискиот тек на вестите во конечната одлука. Се очекува ВоЕ да ги зголеми каматните стапки до 0,75% до крајот на 2022 година, а потоа да паузира со циклусот на зголемување на истите, во согласност со потребата да се задржи флексибилност во управувањето со QT, кое е планирано да започне кога референтната стапка ќе достигне 1%.

Банката на Јапонија одлучи парцијално да ја продолжи поддршката предизвикана од ковид-19. Таа **ќе запре со откупот на корпоративни обврзници и комерцијални записи** на крајот на март идната година, но ќе продолжи со пласирање **бескаматни заеми** на банки кои им помагаат на малите и средните претпријатија погодени од пандемијата за дополнителни 6 месеци до крајот на септември. Според проценките, ќе бидат потребни околу 6 месеци за да се намали откупот на комерцијални записи до нивоата пред стартот на пандемијата и 5 години за обврзниците. Гуверенерот Курода недвосмислено **отфрли затегнување на политиката**, не гледајќи можност потрошувачката инфлација да достигне или надмине 2%.

Во поглед на валутите, иако не се смета за водечка, значаен годишен пад од околу 40% имаше турската лира во однос на еврото, првенствено поради галопирачката инфлација и неконвенционалната монетарна политика на турските власти. Еврото депрецираше речиси 7% во однос на американскиот долар, поради инфлацискиот диференцијал и најавите за монетарно затегнување од страна на Фед. Исто така, еврото депрецираше околу 6% во текот на годината во однос на фунтата и 4% во однос на швајцарскиот франк. За разлика од овие валути, еврото забележа апрецијација од 3,74% споредено со јенот поради поекспанзивниот карактер на јапонската монетарна и фискална политика кој преовладуваше во 2021 година.

Референтна каматна стапка	Последно ниво	YTD во бп
Federal Funds Target Rate - Up	0,25%	0,00
ECB Main Refinancing Operation	0,00%	0,00
UK Bank of England Official Ba	0,25%	0,15
Japan Basic Discount rate / Ba	0,30%	0,00
3 месечен ЛИБОР	Последно ниво	YTD во бп
ICE LIBOR USD 3 Month	0,21%	-0,03
ICE LIBOR GBP 3 Month	0,26%	0,24
ICE LIBOR JPY 3 Month	-0,08%	0,01
Државни обврзници	Последно ниво	YTD во бп
US Generic Govt 2 Yr	0,73%	0,61
US Generic Govt 10 Yr	1,51%	0,60
UK Gilts 10 Yr	0,97%	0,77
Euro Generic Govt Bond 10 Year	-0,18%	0,39
GERMANY GOVT BND 10 YR DBR	-0,18%	0,39
Japan Govt 10 Yr	0,07%	0,05
Валутни курсеви	Последно ниво	%YTD
EUR-USD X-RATE	1,14	-6,93%
EUR-GBP X-RATE	0,84	-5,86%
EUR-CHF X-RATE	1,04	-4,04%
EUR-JPY X-RATE	130,90	3,74%

Извор: Bloomberg, податоци од 31.12.2021

9.1. Домашни макроекономски и пазарни движења

Во текот на 2021 година Народната Банка водеше олабавената монетарна политика, при што во месец март ја намали референтната каматната стапка од 1,50% на 1,25% и истата ја задржа до крајот на годината. Понудата на благајнички записи остана на исто ниво т.е. на 10 милијарди денари месечно. Релаксираната монетарна политика беше одраз на економско здравствената криза, а во насока на поддршка на домашната економија. На последната седница одржана во месец декември Комитетот за оперативна монетарна политика на Народната банка оцени дека поставеноста на монетарната политика е соодветна на макроекономските услови во државата, и дека нагорните придвижувања на инфлацијата се од привремен карактер и не се резултат на притисоци од страната на побарувачката, туку се должат на фактори на страната на понудата. Сепак, носителите на монетарната политика истакнаа дека постои потреба од будно следење на инфлациските движења дома и странство, како и на берзанските цени на примарните производи. Девизниот курс на денарот во однос на еврото се одржуваше стабилен, а резултатите постигнати во делот на монетарната политика и нивото на девизни резерви говорат за негово понатамошно одржување. На крајот од месец декември 2021 година, официјалните девизни резерви изнесуваа 3.643 милиони евра и во однос на крајот на 2020 година бележат зголемување за 283 милиони евра. Показателите за банкарскиот сектор упатуваат за негова стабилност, со оценка дека постои доволен капацитет кај банките за понатамошна кредитна поддршка на економијата. Банкарскиот систем и понатаму работи профитабилно, што е особено значајно за одржување на капиталната позиција на банките, односно за нивната стабилност и отпорност од надворешни и внатрешни

шокови. На годишна основа депозитите во текот на месец декември се зголемени за 7,8%, а кредитниот раст изнесува 8,3%.

Во месец декември, по предлог на Министерството за финансии, македонското Собрание го усвои Буџетот за 2022 година со кој се предвидува расходите да изнесуваат 272,4 милијарди денари, што е зголемување за 1,4% во однос на 2021 година, а приходите се проектирани да изнесуваат 238,9 милијарди денари или зголемување од 7,4% во однос на 2021 година. Вака планираните приходи и расходи креираат дефицит во износ од 33,5 милијарди денари т.е. 4,3% од БДП. Изјавите на фискалните власти се дека Буџетот е во добра кондиција, а полнењето на државната каса е во рамките на планираното. Вкупните приходи, заклучно со 31.12.2021 година се реализирани со 98,19%, расходите со 95,87%, а капиталните расходи изнесуваат 23,40 милијарди денари што претставува реализација од 78,35% од планираниот Буџет за 2021 година. Државниот долг заклучно со 31.12.2021 година изнесува 6.080 милиони евра или 51,9% од БДП, а Јавниот долг е во висина од 7.135 милиони евра или 60,9% од БДП. Во однос на 2020 година Државниот долг е зголемен за 564 милиони евра, а Јавниот долг за 652 милиони евра.. Заложбите за постепена фискална консолидација остануваат приоритет на МФ, со проектирано постепено намалување на буџетскиот дефицит од 4,3% во 2022 година до 2,2% во 2026 година.

Во однос на понудата на државни хартии од вредност на примарниот пазар на капитал Министерството за финансии во текот на годината продолжи со праксата на одржување на аукции по принципот „тендер со износи и фиксна каматна стапка“. За првпат оваа година, на домашниот примарен пазар на капитал, се издадоа и 7-годишни државни обврзници со и без девизна клаузула по каматна стапка од 1,625%. Каматните стапки на државните хартии од вредност се до крајот на последниот месец од годината останаа непроменети, односно на последната акција во 2021 година Министерството за финансии понуди 12-месечни записи со зголемена каматна стапка за 0,2 процентни поени и 3-годишни државни обврзници со повисока каматна стапка од 0,5 процентни поени. Заклучно со декември задолженоста на Македонија по овој основ на државни хартии од вредност изнесува 146,3 милијарди денари, од кои 77,4% претставуваат долгорочни хартии од вредност, додека пак од валутен аспект денарските државни хартии од вредност имаат доминантна позиција со учество од 62,05%.

На секундарниот пазар на капитал, во текот на 2021 година, прометот со обврзници изнесуваше 1.341 милиони денари и во однос на претходната година бележи зголемување од 3,7 пати. Зголемениот промет со обврзниците во главно се должи на издавањето на новите структурни обврзници RMDEN19 и RMDEN20. Вкупниот берзанскиот промет, класично тргување, изнесуваше 6.737 милиони денари и бележи раст од 12,5% во однос на 2020 година. Во прометот доминираа домашните инвеститори и на продажна и куповна страна. Македонскиот берзански индекс МБИ10 во текот на годината оствари раст од 30,79%, а обврзничкиот индекс ОМБ остана на приближно исто ниво т.е. се зголеми за 0,46%. Во текот на последниот квартал од 2021 година приносите по кој се тргуваа македонските еврообврзници забележаа позначителна нагорна корекција во однос на почетокот на годината, од околу 0,4 процентни поени кај обврзниците со пократката рочност до 0,95 п.п ка обврзниците со подолг рог на достасување.

Инфлацијата во текот на месец декември, во однос на претходниот месец забележа инфлаторно движење од 0,4%, а на годишно ниво месец декември 2021 година во однос на месец декември 2020 година изнесува 4,9%. Кумулативно во периодот јануари-декември 2021 во однос на јануари-декември 2020 година инфлацијата изнесува 3,2%.

Македонската економија, по падот во првиот квартал од годината од 1,9%, во текот на вториот и третиот квартал ги покажа првите знаци на закрепнување. Според податоците од Државниот

завод за статистика бруто домашниот производ во вториот квартал од годинава забележа раст од 13,1%, а во третиот квартал растеше со 3%. Што се однесува до обемот на трговска размена тој во периодот јануари – ноември 2021 година (последен податок) во однос на истиот период лани бележи раст од 24,7%, при што извозот расте со 20,9% додека увозот е зголемен за 27,7%. Покриеноста на увозот со извоз во овој период изнесува 72.8%.

Индексот на индустриското производство во декември 2021 во однос на декември 2020 година изнесува 95,1, односно индустриското производство на месечна основа бележи пад од 4,9%. На кумулативна основа индустриското производство во периодот јануари – декември 2021 година, во однос на периодот јануари - декември 2020 година оствари раст од 1,4%. Во делот на градежните работи во ноември 2021 година (последен податок) се издадени одобренија за градба со предвидена вредност на објектите од 9,58 милијарди денари, што е за 95,2% повеќе во однос на истиот месец од претходната година. Стапката на невработеност заклучно со третиот квартал од годинава изнесува 15,7% и бележи намалување во однос на вториот квартал од 2021 година кога изнесувала 15,9%. Активното население изнесува 945.158 лица, од кои вработени се 796.681, додека 148.477 лица се невработени.

Во поглед на политичките збиднувања во државата, во текот на месец септември успешно се спроведе пописот во земјата, а во месец октомври се одржаа редовните локални избор. По убедливата победа на опозицијата на изборите, премиерот Зоран Заев си поднесе оставка од премиерската функција и од партиската позиција претседател на СДСМ. Во месец јануари 2022 година се избра новата влада на чело со Димитар Ковачевски како премиер.

Основни макроекономски индикатори	2021											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Благајнички записи во %	1,50	1,50	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Расположлив кредит преку ноќ во %	2,00	2,00	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75
Расположлив депозит преку ноќ во %	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
Просечна каматна стапка на вкупни кредити	4,62	4,61	4,59	4,58	4,56	4,54	4,50	4,49	4,46	4,45	4,42	4,37
Просечна каматна стапка на ново одобрени кредит	3,98	4,25	3,94	4,09	3,84	4,03	3,62	3,78	4,03	3,94	3,76	3,61
Просечна каматна стапка на вкупнидепозит	0,93	0,92	0,89	0,90	0,85	0,84	0,83	0,79	0,78	0,77	0,76	0,74
Просечна каматна стапка на ново одобрени депозит	0,62	0,71	0,76	0,62	0,67	0,53	0,51	0,50	0,85	0,79	0,77	0,70
Вкупни кредити (во милиони денари)	356.942	358.476	361.561	364.194	367.256	370.862	373.561	372.470	375,12	377,47	380,48	386,88
Годешна промена на кредитите во %	4,60	4,40	5,60	5,70	5,60	5,10	5,20	6,40	6,30	6,70	7,70	8,30
Вкупни депозити (во милиони денари)	432.539	436.235	439.343	437.357	442.712	447.237	448.933	456.972	453,47	451,58	456,33	468,65
Годешна промена на депозитите во %	6,34	7,06	7,10	6,90	7,10	6,80	6,80	9,90	8,30	8,10	8,10	7,80
Девизни резерви во (во милиони евра)	3.336	3.298	3.939	4.004	4.020	4.031	3.548	3.692	3.691	3.650	3.571	3.643
Состојба на државни хартии од вредност (во милиони денари)	129.008	129.087	126.323	134.205	134.047	136.205	137.812	139.890	140.056	140.545	141.581	146.309
Буџетски приходи (во милиони денари)	14.808	16.435	17.673	19.292	15.735	17.464	20.205	17.167	19.347	20.063	19.144	/
Буџетски расходи (во милиони денари)	17.520	19.189	19.106	19.263	20.767	21.291	23.357	22.525	19.733	19.039	25.597	/
Капитални расходи (во милиони денари)	1.451	1.018	1.512	714	615	1.251	2.686	2.527	1.565	1.755	2.496	/
Инфлација на кумулативна основа	1,90	1,90	2,00	2,20	2,30	2,40	2,50	2,70	2,80	2,90	3,10	3,20
Инфлација на месечна основа	1,90	1,90	2,10	2,70	3,00	2,70	3,40	3,60	3,70	4,10	4,80	4,90
Индекс на индустриско производство (м2021/м2020)	86,50	87,80	107,6	146,1	116,5	109,50	99,40	98,60	92,00	93,50	104,70	95,10
Вредност на издадени градежни дозволи (во милиони денар)	2.017	4.587	5.216	3.450	3.492	4.568	9.953	6.248	3.834	9.719	9.580	
Извоз на стоки (во милиони евра)	457	545	589	617	547	584	588	566	564	589	614	
Увоз на стоки (во милиони евра)	591	747	820	891	752	806	805	802	724	837	876	
Покриеност на увозот со извоз	77,3%	73,0%	71,7%	69,2%	72,7%	72,50	73,00	70,50	77,90	70,30	70,10	
Процентуален месечен раст/пад на МБИ10 индексот	4,07%	2,25%	-3,23%	4,02%	4,72%	0,06%	2,69%	7,81%	-2,55%	5,31%	-1,88%	4,53%
Промет на Берза (класично тргување) во милиони денари	393	1.004	424	530	392	538	483	696	503	571	445	755

Извор: Народна Банка, Министерство за финансии, Државен завод за статистика

Перформанс на домашниот акциски индекс

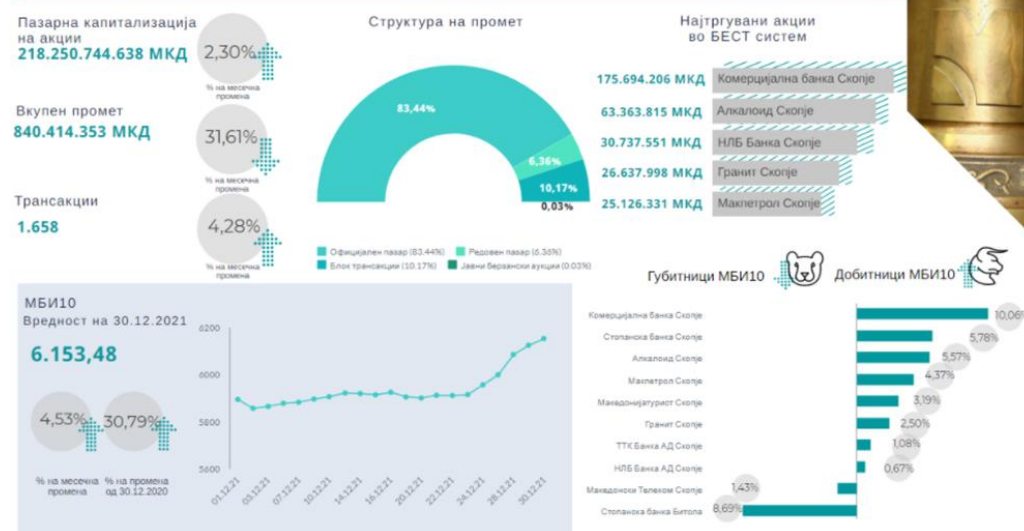
Македонскиот берзански индекс МБИ10 во текот на месец декември забележа месечен ценовен раст од 4,53%, додека пак на годишна основа МБИ 10 индексот бележи силен раст од 30,79%.

Како главен фактор на кој може да се препише овој раст е позитивниот пазарен сентимент на странските берзи на крајот на годината. Членки на индексот со највисок раст во декември се Комерцијална Банка АД Скопје (10,06%), Стопанска Банка АД Скопје (5,78%) и Алкалоид АД Скопје (5,57%).

Клучни поенти од тргувањето во декември 2021 на Македонска берза

Клучни поенти Декември 2021

Македонска берза

Извор: <https://www.mse.mk/>

Во текот на месец декември кај КБ Публикум МБИ 10 – инвестицискиот фонд кој пасивно го реплицира МБИ10 индексот, имаше зголемување на бројот на уделите за 2,17% при крај на месецот, зголемување кое не се рефлектирало на вредноста на индексот. На годишна основа фондот бележи раст од 28,5%.

MBI 10 Index и MSCI World Index – споредбен преглед на ценовни приноси во локални валути

Извор: Bloomberg

10. Членство

10.1. Членство во задолжителниот фонд

Во задолжителниот фонд, заклучно со 31.12.2021 година има 251.241 отворени сметки и потсметки. Во 2021 година, има прилив на 1.359 члена по основ на склучени договори за членство и реализирани премини во ЗПФ, приливот од распределени членови изнесува 7.783 члена, 3.056 членови преминаа во друг пензиски фонд, а одливите на членство по други основи беа 1.196 члена.

Нето зголемувањето на годишно ниво изнесува 4.199 нови сметки и потсметки и е над планираното (4.070) согласно планот за 2021 година.

Период	Нето промена на членство	Вкупно членови
2019 Σ	4.682	239.993
2020 Σ	7.129	247.122
2021 Σ	4.119	251.241

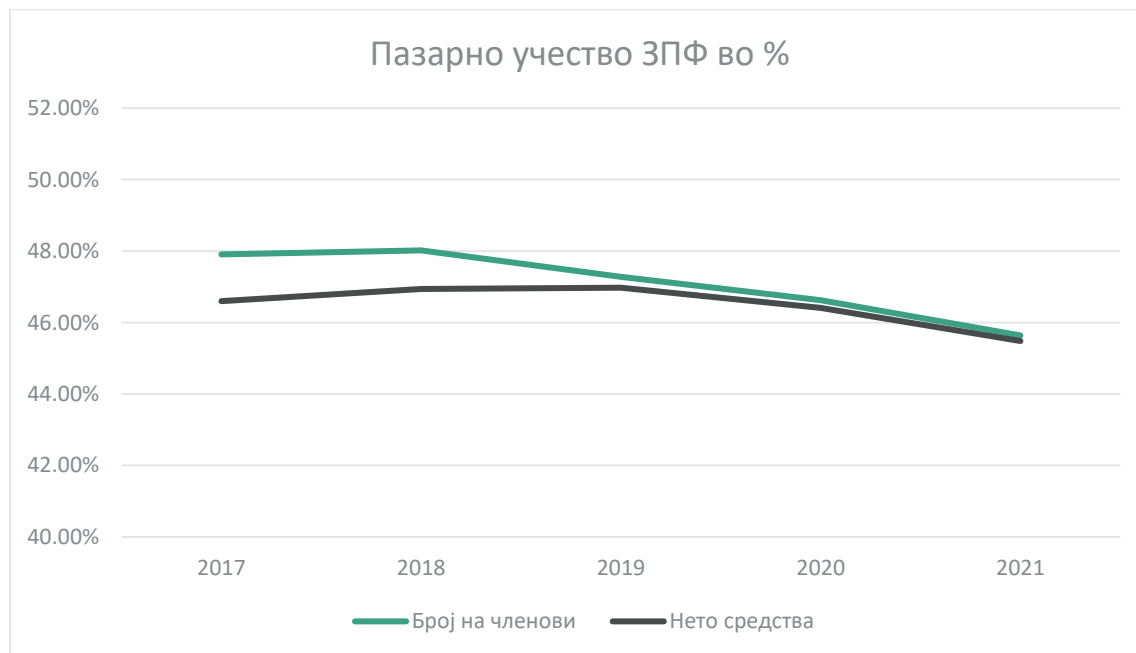
10.2. Членство во доброволниот фонд

Во доброволниот фонд, вкупниот број на членови заклучно со 31.12.2021 година изнесува 12.128, од нив 8.056 се со индивидуално членство, а 4.072 се членови вклучени во професионални пензиски шеми. Во 2021 година во Сава пензија плус се зачлениле 1.266 нови членови, а фондот има одлив од 203 членови. Во споредба со 2020 година остварениот прилив на бруто уплати во 2021 година е повисок за 26%.

Период	Нето промена на членство	Вкупно членови
2019 Σ	519	10.585
2020 Σ	480	11.065
2021 Σ	1.063	12.128

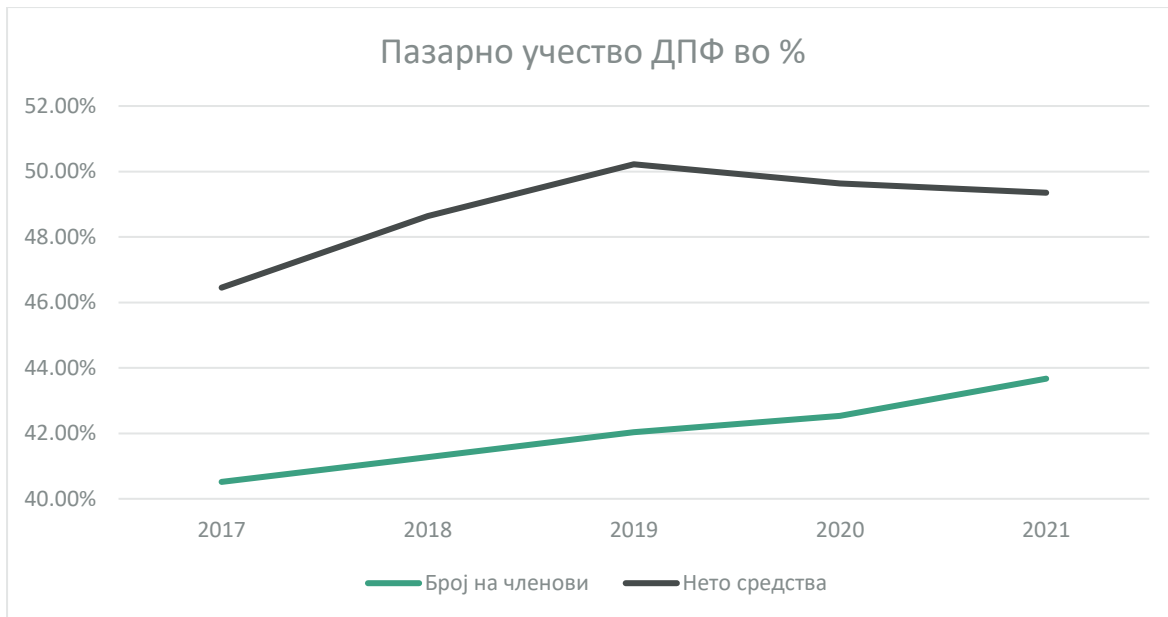
10.3. Деловно окружување

Капитално финансираното пензиско осигурување претставува втор сегмент по големина во финансискиот систем на Република Северна Македонија, по банкарскиот систем. Во задолжително пензиско осигурување до 31.12.2021 година пристапиле 550.477 членови, од кои во Сава пензиски фонд пристапиле 251.241 или 45,64% од вкупниот број на членови. Споредено со 31.12.2020 година, нето средствата на задолжителниот пензиски фонд продолжија интензивно да се зголемуваат, со раст од 19%, односно околу 123 милиони ЕУР.

Во доброволното пензиско осигурување до 31.12.2021 година пристапиле 27.772 члена, од кои 12.128 се во Сава пензија плус, што претставува 43,67% од вкупниот број на членови. Пазарното учество во вкупните нето средства изнесува 49,35%. Споредено со 31.12.2020 година, нето средствата на доброволниот пензиски фонд продолжија да се зголемуваат, со раст од 24,62%, односно околу 4,54 милиони ЕУР.

Во 2021 година, пандемијата со COVID – 19 во најголем дел ги ограничи можностите за комерцијална работа на терен. Сепак условите на пандемија донесоа детекција на нови можности за комуникација и нови начини на вршење на продажбата кај голем дел од продуктите од финансиската сфера, што можат да отворат перспективи за развој и имплементација на нови идеи и во областа на продажбата на пензиското осигурување.

11. Агентска мрежа

Во текот на 2021 година агентската мрежа на Друштвото ја сочинуваа просечно 291 активни агенти.

Агентската мрежа на Друштвото ја покрива целата територија на Државата, со акцент на продажните места на Друштвото во 41 експозитури на Деловниот соработник НЛБ Банка АД Скопје и 20 продажни места кај Деловниот соработник: Сава Осигурување ад Скопје.

Понатамошната соработка со Сава Осигурување ќе овозможи членовите и сите заинтересирани граѓани да се информираат и добијат целосна услуга за пензиското осигурување и преку продажните места на Сава Осигурување. Двете компании ќе работат на зголемувањето на бројот на продажни места во подружниците на Сава Осигурување, преку кои ќе се вршат работи на маркетинг за Сава пензиско друштво а.д. Скопје.

Со покривање на целата територија на Државата се обезбедува можност за директен контакт со секој член и лично присуство на лиценциран агент при склучување на договори за задолжително и доброволно пензиско осигурување, како и обезбедување на сите други значајни услуги од капитално финансирано пензиско осигурување како: исплата на пензии и пензиски надоместоци, наследување на средства, ажурирање на лични податоци и други услуги. Во продажните места, членовите и потенцијалните членови преку професионални финансиски советници кои располагаат со лиценци и познавања за најразлични финансиски производи можат да добијат компетентна и стручна информација за избор на соодветен финансиски производ за нивните потреби.

11.1. Обука на агентите

Друштвото спроведуваше континуирана обука на лицата кои вршат работи на маркетинг и во 2021 година одржани се повеќе обуки на агентската мрежа:

- Обуки во продажни места;
- Дводневни специјализирани обуки он-лине;
- Обуки на кандидати за агенти.

Во 2021 година, 103 агенти вработени во НЛБ Банка присуствуваа на обука организирана од страна на Друштвото. Посебен акцент на обуката беше даден на законските обврски при вршење на продажба и маркетинг на пензиско осигурување, улогата на МАПАС во системот на пензиско осигурување, користењето на апликацијата Деловен соработник, грижата за членство, управувањето со ризици, начинот на инвестирање на средствата на фондовите, спречувањето перење пари и социјалниот инженеринг, продажни вештини. Од Сава Осигурување на специјализирана обука присуствуваа 23 агенти.

Покрај едукативните активности на агентската мрежа, Друштвото континуирано спроведува секојдневни контроли на нивното работење и по потреба издава усни или писмени укажувања и препораки, а во одредени случаи и покренува постапки против агентите за кои се утврдиле постапувања спротивни на регулативата и доброто корпоративно управување.

12. Управување со средствата на задолжителниот пензиски фонд

12.1. Остварени приливи на средства во фондот

Бруто прилив од придонеси: 4,45 милијарди МКД, односно 72,34 милиони ЕУР.

Во споредба со 2020 година, остварениот прилив е повисок за 2,79%.

Просечен износ на поединечна уплата: 2.394 МКД

Нето одлив по основ на трансфери во конкурентни фондови: 629,2 милиони МКД.

12.2. Структура на инвестиции во 2021 година

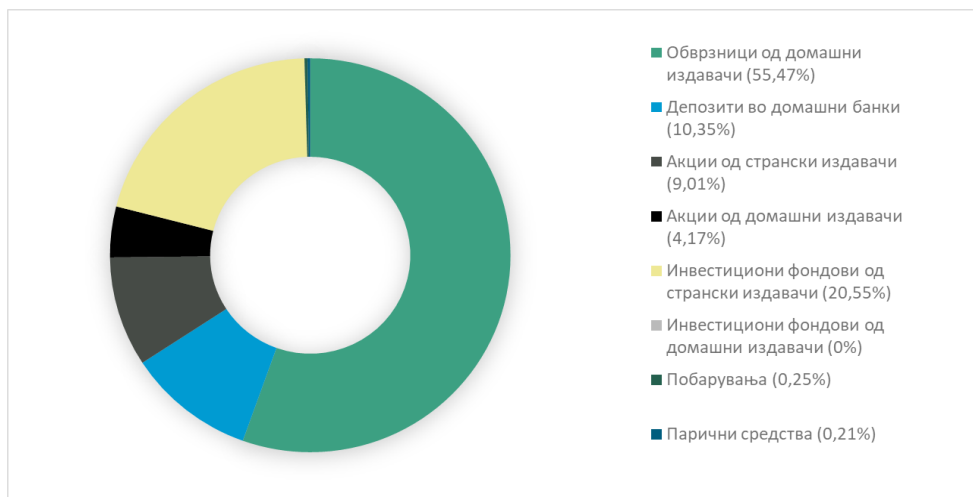
Инвестициите направени во 2021 година, по основните категории на инструменти се прикажани во следната табела:

Инструмент	Инвестирани средства (мио МКД)	Инвестирани средства (мио ЕУР)
Домашни акции	137	2
Странски акции	490	8
Удели во странски фондови	4.229	69
Удели во домашни фондови	1.278	21
Домашни државни обврзници	3.629	59
Корпоративни обврзници	0	0
Стандардни депозити	1.446	23
Флексибилни депозити	3.824	62
Вкупно	15.033	244

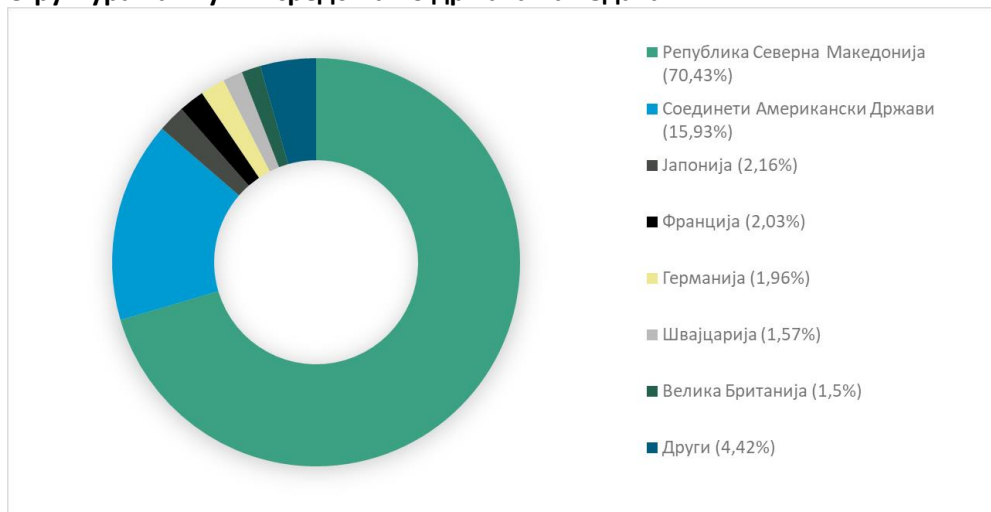
12.3. Структура на инвестициското портфолио на 31.12.2021

Во структурата на инвестициското портфолио на 31.12.2021 година, доминантно учество имаат државните обврзници, со учество од 54,67%.

Структура на вкупните средства според одделните категории инструменти

Структура на вкупни средства по држава на издавач

12.4. NAV, принос и вредност на сметководствената единица

Нето средствата на фондот: 48,06 милијарди МКД

Вредност на сметководствена единица: 241,504146.

Седумгодишниот номинален принос, сведен на годишно ниво: 5,98% (номинален), односно 4,48% (реален).

Вид на принос	Износ во %
Номинален	5,98%
Реален	4,48%

Номиналната стапка на принос од основање, сведена на годишно ниво изнесува 5,66%, со што е постигната долгорочната цел за номинален годишен принос од 5,00%, утврдена со Инвестиционата стратегија. Реалната стапка на принос за истиот период изнесува 3,50%.

Реалниот принос се добива од номиналниот принос, коригиран за промената на нивото на трошоците на живот во пресметковниот период. Приносот на индивидуална сметка е променлив и зависи од приносот на задолжителниот фонд и од надоместоците наплатени од Друштвото.

Надоместоци* кои ги наплатуваше Друштвото во периодот за кој се пресметува приносот 31.12.2014 - 31.12.2021

Период	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020
	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2021
Надоместок од придонеси	3,50%	3,25%	3,00%	2,75%	2,50%	2,25%	2,00%
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата	0,045%	0,040%		0,035%		0,030%	
Број на денови на членство ≤720				Надоместок за премин 15 евра (во денарска противвредност)			
Број на денови на членство > 720	Не се наплаќа надоместок за премин						

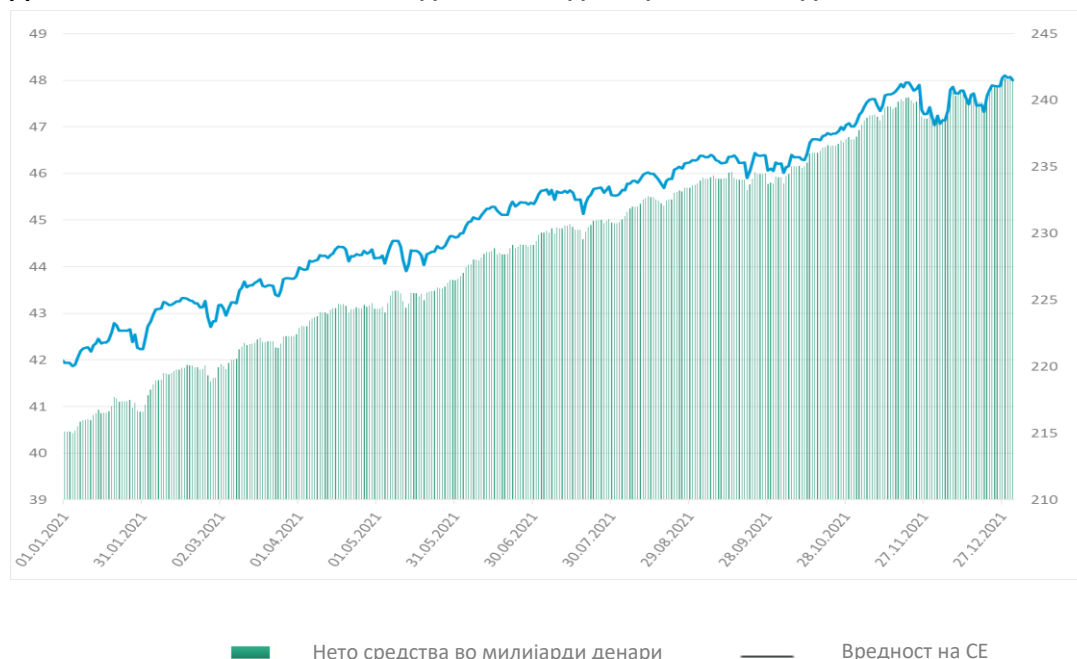
Трансакциони провизии платени од средствата на пензискиот фонд за периодот за кој се објавува приносот 31.12.2014 – 31.12.2021 изнесуваат вкупно 13.625.816 денари, односно 0,07 МКД по една сметководствена единица. Нема намалување на надоместоци за постојано членство.

Трансакциони провизии платени од средствата на пензискиот фонд за 2021 година изнесуваат вкупно 2.470.041 денари, односно 0,01 МКД по една сметководствена единица.

* Извор: Веб страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување www.mapas.mk

** Извор: Сава пензиско друштво -Трансакциски трошоци за Македонска Берза АД Скопје, ЦДХВ АД Скопје и институции во странство

Движење на NAV и на сметководствената единица во 2021 година

13. Управување со средствата на доброволниот пензиски фонд

13.1. Остварени приливи на средства во фондот

Бруто прилив од придонеси: 192 милиони МКД.

Во споредба со 2020 година, остварениот прилив е повисок за 18,5%.

Просечен износ на поединечна уплата: 4.543 МКД

13.2. Инвестициско портфолио на доброволниот пензиски фонд

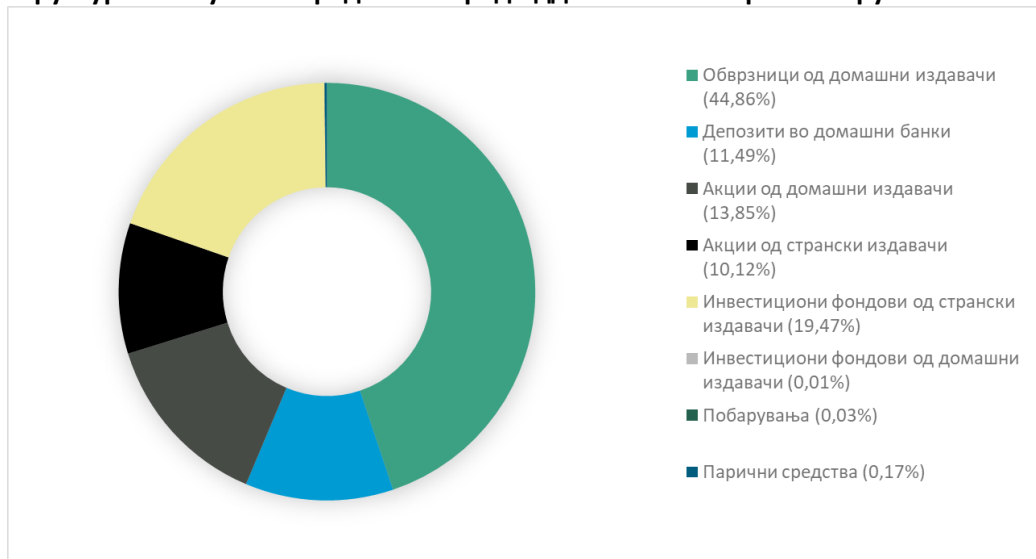
Инвестициите направени во 2021 година, по основните категории на инструменти се прикажани во следната табела:

Инструмент	Инвестирани средства (мио МКД)	Инвестирани средства (мио ЕУР)
Домашни акции	24	0,39
Странски акции	17	0,28
Удели во странски фондови	122	1,98
Удели во домашни фондови	10	0,16
Домашни државни обврзници	134	2,17
Корпоративни обврзници	0	0,00
Стандардни депозити	41	0,67
Флексибилни депозити	159	2,58
Вкупно	507	8,23

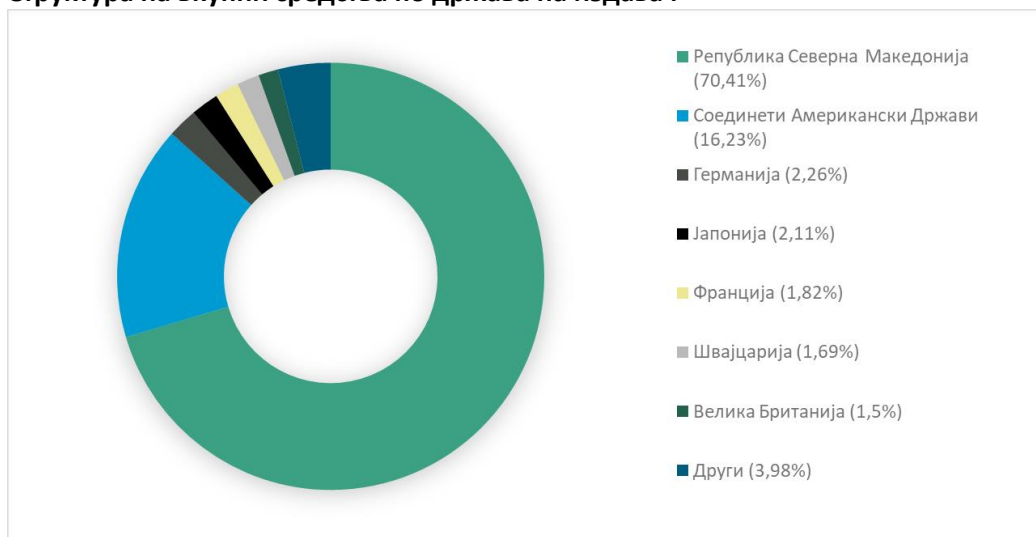
13.3. Структура на инвестициското портфолио на 31.12.2021

Во структурата на инвестициското портфолио на 31.12.2021 година, доминантно учество имаат државните обврзници, со учество од 43,63%.

Структура на вкупните средства според одделните категории инструменти

Структура на вкупни средства по држава на издавач

13.4. НАВ, принос и вредност на сметководствената единица

Нето средства на фондот на 31.12.2021: 1,42 милијарди МКД.

Вредност на сметководствената единица: 210,750156.

Седумгодишен номинален принос, сведен на годишно ниво: 5,91% (номинален) односно 4,41% (реален).

Вид на принос	Износ во %
Номинален	5,91%
Реален	4,41%

Номиналната стапка на принос од основање, сведена на годишно ниво изнесува 6,17%, со што е постигната долгорочната цел за номинален годишен принос од 5,00%, утврдена со Инвестиционата стратегија. Реалната стапка на принос за истиот период изнесува 4,34%.

Реалниот принос се добива од номиналниот принос коригиран за промената на нивото на трошоците на живот во пресметковниот период. Приносот на индивидуална сметка и/или професионална сметка е променлив и зависи од приносот на доброволниот пензиски фонд и од надоместоците наплатени од Друштвото.

Надоместоци* кои ги наплатуваше Друштвото во периодот 31.12.2014-31.12.2021

Период	31.12.2014-31.12.2016	01.01.2017-30.04.2021	01.04.2021-31.12.2021
Надоместок од придонеси	3,80%	2,90% за индивидуални членови и максимум 3,80% за членови со професионална сметка	2,50% за индивидуални членови и максимум 2,50% за членови со професионална сметка
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата	0,10%	0,10%	0,075%
Надоместок за премин			
Број на денови ≤360	10 Евра во денарска противвредност		
Број на денови > 360	не се наплаќа надоместок за премин		

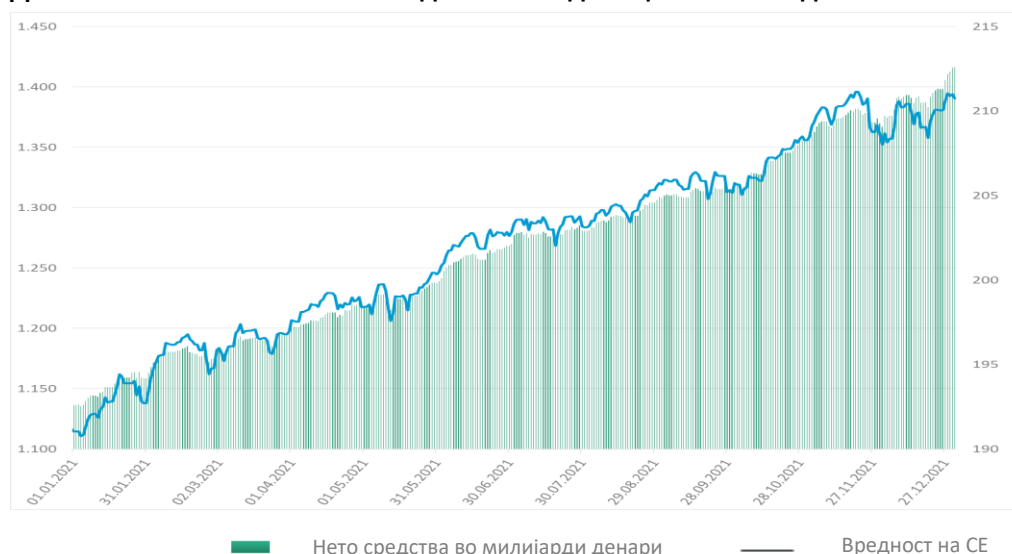
Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд за периодот 31.12.2014 – 31.12.2021 изнесуваат вкупно 1.608.908 денари, односно 0,24 МКД по сметководствена единица. Нема намалување на надоместоци за постојано членство.

Кај членовите со професионални пензиски сметки (членови на професионални пензиски шеми), надоместокот од придонеси се уредува со договорот за вклучување на професионалната пензиска шема во доброволниот фонд и е наведен во Правилата на професионалната пензиска шема. Трансакциони провизии платени од средствата на пензискиот фонд во 2021 изнесуваат вкупно 253.014 денари, односно 0,04 МКД по една сметководствена единица.

* Извор: Веб страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување www.mapas.mk

** Извор: Сава пензиско друштво -Трансакциски трошоци за Македонска Берза АД Скопје, ЦДХВ АД Скопје и институции во странство

Движење на NAV и на сметководствената единица во 2021 година

14. Маркетинг, грижа за членство и одржлив развој во 2021 година

14.1. Маркетинг активности спроведени врз основ на Законска регулатива

Регулативата за капитално финансирано пензиско осигурување предвидува редовна реализација на пропишани маркетинг активности од страна на пензиското друштво во насока на информирање на членовите, јавноста и зголемување на транспарентноста на пензискиот систем. Во таа насока Друштвото:

- Навремено и целосно достави редовни законски годишни извештаи за пензиска заштеда со состојба на 31.12.2020 година, до членовите и пензионираните членови од двата пензиски фонда.
- Достави известувањата до Осигурителите за нивните права и обврски кои произлегуваат од професионалните пензиски шеми;
- Навремено се објавени редовни законски извештаи на веб страна и дневни весници;
- Објавени се Информативни проспекти за Сава пензиски фонд и Сава пензија плус;
- Комуницираше, со посебно внимание, со членовите со бенефициран стаж кои требаше да донесат одлука дали да останат членови во втор столб или да го прекинат своето членство, согласно законските измени;
- Навремено и со должно внимание се постапуваше по сите пристигнати оплаки во врска со остварувањето на права од членство во пензиски фонд, од страна на поранешни, сегашни и идни членови или пензионирани членови;
- Достави известувања до трајно распределените членови на задолжителниот пензиски фонд.

14.2. Едукативни маркетинг активности

Друштвото активно и во континуитет работи на едукација на населението за пензискиот систем. Овие активности се спроведуваат дел самостојно, а дел заедно со другите учесници во системот. Активности кои ги реализираше Друштвото во 2021 година:

- Реализира различни маркетинг активности со цел едукација на населението и зголемување на свесноста за пензиските заштеди и промоција на продуктите и услугите кои Сава пензиско друштво а.д. Скопје ги има за своите членови и потенцијални членови;
- Едукативна кампања „Зелен плик“;
- Едукативна кампања „Месец на пензиско советување“;
- Едукативна кампања „Месец на штедење“;
- Едукативна кампања „Засади желба“, заедно со другите пензиски друштва;
- Редовни објави за приливи од инвестициските активности со средствата во пензиските фондови на веб страната на Друштвото и на социјалните медиуми, со цел транспарентност и информираност на членовите;
- Редовна објава на текстови на својот Блог портал „Никогаш Сами“;
- Ги користеше профилите на социјалните мрежи за да ја зголеми информираноста, свесноста и едукацијата за капитално финансираното пензиско осигурување.

- S Редовно спроведува анкети на членовите за задоволството од услугите кои ги добиваат, со соодветно мерење на резултатите од анкетите со цел подобрување во сегменти каде би се детектирале можности за подобрување,
- S Редовно беше доставуван краток “Информатор” за пензискиот систем, со секој склучен договор за членство во втор и трет столб.

14.3. Развојни маркетинг активности

Во 2021 година, Сава пензиско друштво а.д. Скопје континуирано работеше на подобрување на квалитетот на алатките преку кои го промовираме Друштвото, Фондовите и услугите кои ги нудиме.

Започнавме со активност за користење на Инфлуенсери од круг на познати јавни личности и млади спортисти за поблиска комуникација со публиката за пензиски фондови.

**ДО ПОДОБРА ФИНАНСИСКА КОНДИЦИЈА
СО САВА ПЕНЗИСКО ИНВЕСТИЦИЈА!**

НИКОГАШ САМИ

Супервизор на капитално финансирано пензиско осигурување е Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), (02) 3224 229, www.mapas.mk

Следејќи ги новите технологии, се прилагодуваме кон промоција на нови канали на социјалните мрежи со кои ќе успееме да обезбедиме поголема видливост на нашиот Бренд.

Грижата за постоечките алатки на Друштвото и нивното унапредување и прилагодување на потребите на членовите, беше фокус во нашето работење.

14.4. Бренд промотивни активности

Бренд промотивните активностите беа насочени кон градење на позитивен имиџ на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, преку подобрување на внатрешната и надворешната комуникација, преку методи на рекламирање и односи со јавност, паралелно со континуирана промоција и презентација на продукти и услуги кои ги нуди Друштвото.

Оваа година, во насока на промоција на Брендот, се насочивме кон градење и претставување на Сава пензиско друштво а.д. Скопје како Друштво кое е пријател на спортот и културата.

НИКОГАШ САМИ

14.5. Активности за грижа за членството

Имајќи го во предвид концептот “Клиентот во центарот на нашето внимание” се спроведуваа следните активности:

- Редовно постапуваше и ги обработуваше сите пристигнати договори, формулари и барања од страна на членови и пензионирани членови;
- Се комуницираше, со посебно внимание, со членовите со бенефициран стаж, кои требаше да донесат одлука дали да останат членови во втор столб или да го прекинат своето членство, согласно законските измени;

- Комуницираше, со посебно внимание, со членовите со стаж на осигурување како индивидуални земјоделци, кои се избришани од членство во 2021 година;
- Спроведе обуки за агенти кои вршат работи на маркетинг на Друштвото и пензиските фондови;
- Постојано комуницираше со сите членови, пензионирани членови и потенцијални членови кои го контактираа Друштвото лично, телефонски или електронски;
- Ги користеше своите комуникациски канали за непречено сервисирање на сите потреби на членовите и потенцијалните членови во услови на пандемија и ограничување во движењето, преку своите напредни дигитални канали на комуникација и широката мрежа на продажни места;
- Навремено и со должно внимание се постапуваше по сите пристигнати поплаки во врска со остварувањето на права од членство во пензиски фонд, од страна на поранешни, сегашни и идни членови или пензионирани членови;
- Во услови на пандемија и ограничување во движењето ги прилагоди своите комуникациски канали за непречено сервисирање на сите потреби на членовите и потенцијалните членови преку своите напредни дигитални канали на комуникација и широката мрежа на продажни места;
- Редовно спроведува анкети на членовите за задоволството од услугите кои ги добиваат, со соодветно мерење на резултатите од анкетите со цел подобрување во сегменти каде би се детектирале проблеми.

14.6. Општествено одговорни маркетинг активности и активности за одржлив развој

Една од стратешките цели на работењето на Сава пензиско друштво ад Скопје е насоченост кон одржлив развој. Друштвото, во работењето ги почитува аспектите за одржливост на животната средина и со редовни одговорни проекти ја подигнува свеста за зависноста на човекот од природната средина.

Во 2021 година Сава Осигурителната Групација, беше фокусирана на Принципот број 3 „Здравје и Благосостојба“, од принципите на ООН. Друштвото во 2021 година:

- Организираше активности за доделување на спортски донации со организиран јавен повик за доделување на спортски ваучери;
- Организираше активности за општествена одговорност за зачувување на Охридското езеро и неговиот животински и растителен свет;
- Го промовираше здравиот начин на живот организирајќи неколку велосипедски тури низ планинските предели на нашата земја;
- Го помагаше процесот на промоција на трчањето и беше еден од организаторите на најдолгата планинска трка во трчање – Охрид Ултра Траил со должина од 107км;
- Се грижеше за здрав и правилен раст и развој на идните генерации и преку спонзорства помагавме во овозможувањето на услови за тренинг на Ракометната Школа Вардар Седмерец од Охрид;
- Го поттикнуваше спортот и спортските активности преку спонзорства во Одбојкарскиот Клуб Работнички, Кошаркарскиот Клуб Феникс 2010, Сноуборд Клубот ХМКД.

- S секогаш на страната на спортистите, ја поддржа и македонската параглајдинг репрезентација на светското првенство во Аргентина.
- S ја чуваше македонската традиција и делуваше за промоција на културата и културното наследство преку ликовната изложба „Со Љубов Од Битола“, Фестивалот на народна култура „Пображење“ – Вевчани 2021;
- S го поддржа 40 тото издание на Скопскиот Џез Фестивал и 20 тото издание на Оффест;
- S организираше неколку крводарителски акции помеѓу своите вработени.

Во однос на усвоените инвестициони стратегии, редовно беа вршени анализи во поглед на поставените цели и нивно остварување. Друштвото не само во процесот на инвестирање на средствата на своите членови, туку и во процесот на инвестирање на средствата на Друштвото и процесот на набавки ги спроведува ESG критериумите при избор на компанија и избор на инструменти во кои ќе инвестира.

Под мотото „Never Alone – Where Everyone Matters“ – секојдневно водиме грижа за нашите вработени и обезбедуваме услови за нивна поуспешна работа. Преку активности за „Градење на тим“ транспарентно и објективно разговараме за наше секојдневно подобрување во работниот процес и исполнување на нашите цели и визија.

Со активностите кои ги спроведуваме под мотото „Срце за Светот“ ја истакнуваме нашата хуманитарна и добротворна работа преку која придонесуваме за подобра животна средина и поубава иднина.

И во 2021 година, Друштвото продолжи со печатење на законскиот извештај за пензиска заштеда на биоразградлива хартија. Наша цел е поголемиот број на годишни извештаи да бидат испратени по електронски пат до нашите членови. Во 2021 година околу 220.000 извештаи беа испратени по пошта, а околу 20.000 извештаи по електронски пат

15. Управување со ризиците на Друштвото

15.1. Оперативен ризик

Управувањето со оперативниот ризик е регулирано со Политиката за управување со ризици на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и со Методологијата за управување со ризици на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, каде е пропишана постапката за идентификација, оценка, следење и совладување на оперативните ризици, како и евиденција и известување за несакани настани од кои произлегуваат оперативни ризици во работењето на Друштвото.

Процесот на управување со оперативните ризици се подобрува во континуитет преку подготовка на нови интерни акти со кои се уредува ова поле. Усвоена е нова Методологија за управување со ризици на Сава пензиско друштво а.д. Скопје со која покрај останатите видови на ризици е дефиниран и процесот на управување со оперативни ризици на Друштвото. Со Методологијата е уреден и процесот на пријава на реализирани несакани настани како и контролните механизми за митигација на идентификуваните ризици. Редовно се спроведуваат обуки на вработените за да се запознаат со процесот на управување со ризици на Друштвото.

15.2. Пазарни ризици

Во текот на 2021 година, Друштвото управуваше со пазарните ризици преку:

- S** Следење на каматните стапки, девизниот курс и цените на финансиските инструменти кои се тргуваат на секундарниот пазар, а кои влијаат на приходите на Друштвото и на вредноста на финансиските инструменти;
- S** Диверзификација на портфолиото на Друштвото од аспект на видот на каматните стапки (фиксни, варијабилни) и валутата на инструментите.

15.3. Кредитни ризици

Управувањето со кредитен ризик во најголема мера е законски регулирано со ограничување на вложувањата на Друштвото во банкарски депозити и должнички хартии од вредност чиј издавач е Државата. Друштвото управува со кредитниот ризик на тој начин што ги вложува слободните парични средства само во законски дозволени инструменти. Друштвото ги следи кредитните ризици поврзани со Државата и банкарскиот сектор и ги почитува и се прилагодува со Групациските стандарди и лимити.

Во 2021 година, немаше доцнење или неисполнување на обврските од страна на банките и издавачите на финансиските инструменти, во кои Друштвото има инвестирано.

15.4. Ликвидносен ризик

Друштвото има воспоставено постапка за управување со ликвидносниот ризик на месечно ниво со интерно известување за месечната ликвидносна позиција.

Одржувањето на соодветно ниво на ликвидни средства е под влијание и на законските барања, односно барањата на регулаторот за одржување на задолжителни ликвидни средства во износ

утврден како % од главнината на Друштвото. За оваа цел се доставува квартален извештај за ликвидни средства на Друштвото до МАПАС.

Во 2021 година Друштвото беше во можност да ги подмири сите доспеани обврски и ја одржуваше ликвидносната позиција над законски пропишаниот % од главнината на Друштвото.

16. Управување со ризици на Фондовите

Друштвото има воспоставено систем за управување со ризиците на пензиските фондови со кои управува, врз основа на целите и принципите утврдени со Инвестиционите стратегии на фондовите и Политиката за управување со ризиците, а преку методи и постапки утврдени со Методологија за мерење, контрола и управување со ризиците и евалуација на перформансите на задолжителниот и доброволниот пензиски фонд.

При изготвувањето и ревидирањето на документот „Анализа на глобалните перспективи на финансиските пазари со проекција на инвестициите по одделни класи на инструменти и анализа на ризиците во 2021 година“, кој претставува документ за начинот на спроведување на инвестиционите стратегии на двата фонда, во делот кој се однесува на ризиците на пензиските фондови беа детектирани клучните ризични настани во 2021 година, беше проценета веројатноста за нивно настанување и беше спроведено соодветно стрес-тестирање на базичните сценарија кои опфаќаа проектирани движења на вложувањата и приносот, засновани на консензуално дефинирани претпоставки.

Во текот на годината на континуирана основа беа следени кредитниот ризик, ликвидносниот ризик, оперативниот ризик, ризикот од промена на законската регулатива, ризикот од неисполнување на спротивната страна, ризикот на порамнување, ризикот кај банката чувар на имот, ризикот на земја, како и групата на пазарни ризици во која се вбројуваат ризиците од промена на пазарните цени, промената на каматните стапки, девизните курсеви и ризиците од промена на ликвидноста на пазарите на капитал.

Во рамките на системот на управување со ризици на пензиски фондови воспоставени се и во текот на годината без пречки функционираа процеси на месечно известување за изложеноста на средствата на фондовите кон идентификуваните ризици, како и квартално, полугодишно и годишно известување за одделни состојби и промени релевантни за процесот на управување со ризиците. Во согласност со утврдените потреби, во услови на изразени предизвици на пазарите на капитал, се доставуваа потребни извештаи и анализи.

Специфичните пазарни околности предизвикани од пандемијата на COVID-19, во текот на 2021 година ја истакнаа потребата за континуирано следење на ризиците на фондовите.

17. Обелоденувања за ризици поврзани со Covid 19

И во 2021 година, како одговор на пандемијата и намалување на опасноста од заразување на поголем број вработени од COVID 19, доминантна опција за работа беше комбинираниот модел на работа.

Сите деловни и логистички активности се одвиваа редовно, без застои, доцнења, со соодветна ефикасност и ефективност и без појава на зголемен број на инциденти во ИТ инфраструктурата,

како и многу ограничен број на оперативни ризици дополнително идентификувани или реализирани.

Во 2021 е пристапено кон комбинирано комуницирање со членството, односно вообичаено беше применет ROPO процесот, што подразбира research online, purchase offline. Активностите во периодите на понизок ризик, согласно епидемиолошката состојба, беа насочени повеќе кон директниот контакт и посета на теренот. Сепак во ситуации кога условите не го дозволуваа физичкиот контакт со членовите, активностите на продажбата беа насочени кон користење на дигитални начини на комуникација и активности за грижа на членство.

Овој комбиниран пристап, создаде нови искуства при што дигитализација на продажниот процес придонесе да се катализира процесот на премин кон електронска комуникација, што исто така создава лојалност и обезбедување на задоволни клиенти и задржување на клиентите. Сето ова придонесува кон рационализација на трошоците и ја подобрува ефикасноста на продажбата и маркетингот. Многу значаен аспект е зголемувањето на присутноста на социјалните медиуми.

Со помош на комбинираниот пристап се постигнува искористување на продажната мрежа за подобри резултати во продажбата и подобрена синхронизација помеѓу тимовите на продажбата и маркетингот.

По зголемувањето на пазарните ризици во март 2020 година предизвикани од кризата од пандемијата COVID-19, во текот на 2021 година влијанието беше намалено, а како потврда служат намалените вредности на VaP индикаторот.

Покрај волатилноста на пазарите предизвикана од ширењето на вирусот во текот на годината и рекордниот број на новозаразени кон крајот на годината, перформансот на акциските пазари беше позитивен што придонесе и до позитивен перформанс на пензиските фондови. Во текот на 2021 година се забележа стеснување на спредовите на обврзнички пазари како резултат на подобрената макроекономска ситуација што е позитивно за средствата на фондовите и покрај ниските изложености.

Многу држави во текот на годината забележаа закрепнување на економиите и зголемување на економскиот раст. Во текот на годината не беа забележани значајни промени на кредитниот рејтинг на државни и корпоративни издавачи како резултат на што нема зголемување на кредитниот ризик на фондовите.

Јавниот и државниот долг на Република Северна Македонија забележа намалување како процент од БДП во третиот квартал од 2021 година. Од страна на S&P Global Ratings беше потврден кредитен рејтинг ББ- на државата со стабилен изглед. Fitch Ratings го потврди ББ+ кредитниот рејтинг на државата со негативен изглед.

Курсот ЕУР/МКД во текот на 2021 година беше одржан на стабилно ниво.

Кај пензиските фондови и Друштвото немаше неисплатени побарувања или неисплатени плаќања од страна на банките кон кои се изложени пензиските фондови и Друштвото како резултат на кризата предизвикана од COVID-19. Исто така, немаше зголемување на ризикот од ненавремено подмирување на обврските кон членовите кои имаат право да ги повлечат

нивните средства поради кризата предизвикана од COVID-19. Друштвото беше во можност да ги подмири обврските кон добавувачите навреме.

Приливите на средства и вредноста на нето средствата на фондовите на 31.12.2021, беа над планот за 2021 година. Како резултат на ова, Друштвото реализираше добивка повисока од планираната.

Во 2021 година немаше настани предизвикани од непочитување на законски и подзаконски прописи во услови на пандемија. Во Друштвото тековно се следеше актуелната ситуација поврзана со пандемијата. Системот за обезбедување и контрола на усогласеност во 2021 година функционираше континуирано и во услови на пандемија и работа од дома.

Во 2022 година, не очекуваме значајно зголемување на ризиците и ефектите од нив, споредено со она што е веќе презентирano во овој документ.

18. Информатичка технологија и сигурност на информацискиот систем

Друштвото и во 2021 година продолжи да создава услови за работа на вработените од дома како резултат на новата реалност. Со новата “Процедура за работа надвор од работните простории на Сава пензиско друштво а.д. Скопје”, беа дефинирани критериумите и стандардите за работа на вработените надвор од просториите на Друштвото. За таа цел беше набавена, и континуирано се набавува неопходната информатичка опрема (преносни компјутери, принтери, дополнителна периферна опрема). Вработените беа обучени за работа од дома и беа направени упатства за начинот на работење и користење на опремата. Беше овозможена напредна кибер-безбедност за зголемување на ИТ-ефикасноста и на заштитата на информатичкиот систем преку имплементација на систем на мрежни бариери од новата генерација кои работат во режим на висока достапност.

Како резултат на генералните заложби на ниво на Сава осигурителна групација за континуирано унапредување на информатичката сигурност, Друштвото е дел од SOC (Security operation center) и активно учествува во надградбата на заедничката платформа. Синергијата и усогласувањето на ИТ стандардите преку имплементација на добрите практики на ниво на Сава Осигурителна Групација е мошне значајна за Друштвото. Таа допринесува за подигнување на нивото на управување на ИТ процесите. Поради тоа службата за информатичка технологија активно учествуваше во сите планови и размени на идеи на ниво на групација.

Минатата година беше имплементирано напредно антивирусно решение, а исто така беше и набавен апликативен софтвер за автоматизирање на процесот на инсталација на сигурносни закрпи. Се работи за напредно решение со кое исто така се автоматизира и се води грижа за усогласеноста со најновите светски сигурносни стандарди.

Во 2021 година Службата за информатичка технологија изведе една сложена операција на миграција во рамките информатичкиот систем на поголемиот дел од серверската фарма која работеше на застарени оперативни системи. Сите апликативни решенија беа мигрирани на нови сервери со нови оперативни системи. Беше надградено и соге апликативното решение на понова верзија.

Во рамките на Службата за информатичка технологија се започна и проектот на усогласување на Друштвото со новиот закон за заштита на лични податоци. Преку овој проект ќе се постигне

не само усогласеност со законот за заштита на лични податоци туку и ќе се зацврсти и сигурноста на податоците преку ревидирање на сите процедури од областа на информатичката технологија.

Во 2021 година беа изготвени планови и анализи за отпочнување на проекти за имплементација на нови софтверски решенија кои ќе допринесат во развојот на дигитализацијата на Друштвото: дигитално потпишување на договори и електронско давање на согласности.

19. Управување со човечки ресурси

19.1. Структура на вработени

На 31.12.2021 година, Друштвото има 39 вработени, од кои 34 се вработени на неопределено време, а 5 вработени имаа договор за вработување на определено работно време.

Структура на вработени по степен на образование

Степен на образование	2021		2020	
	Број	Удел (во %)	Број	Удел (во %)
Основно образование	0	0,0	0	0,0
Средно образование	3	7,7	3	8,1
Високо образование	0	0,0	0	0,0
Универзитетско образование	21	53,8	21	56,8
Магистри и доктори	15	38,5	13	35,1
Вкупно	39	100,0	37	100,0

Сертификати и лиценци	Број на вработени
Лиценца за агент за вршење маркетинг и склучување на договори за членство	16
Положен стручен испит за вршење работи со хартии од вредност	3
Положен испит за инвестициско советување	6
Меѓународен CFA сертификат	2
Меѓународен FRM сертификат	1
Anti-money Laundering Specijalist	1
Меѓународен CAIA сертификат	1
Меѓународен CIPM сертификат	1
Лиценца за овластен сметководител	4
Лиценца за овластен ревизор	2
Овластен актуар	1
Уверение за положен правосуден испит	1

Структура на вработени по старост

	2021		2020	
Старосна група	Број	Удел (во %)	Број	Удел (во %)
20–25	4	10,3	3	8,1
26–30	3	7,7	4	10,8
31–35	3	7,7	2	5,4
36–40	10	25,6	11	29,7
41–45	14	35,9	11	29,7
46–50	3	7,7	3	8,1
51–55	0	0,0	0	0,0
56 и повеќе	2	5,1	3	8,1
Вкупно	39	100,0	37	100,0

Структура на вработени по пол

	2021		2020	
Пол	Број	Удел (во %)	Број	Удел (во %)
Жени	19	48,7	20	54,1
Мажи	20	51,3	17	45,9
Вкупно	39	100,0	37	100,0

Структура на вработени по должина на работен стаж во Друштвото

	2021		2020	
Работен стаж	Број	Удел (во %)	Број	Удел (во %)
од 0 до 5 години	16	41,0	15	40,5
од 5 до 10 години	4	10,3	3	8,1
од 10 до 15 години	8	20,5	13	35,1
од 15 до 20 години	11	28,2	6	16,2
од 20 до 30 години	0	0,0	0	0,0
30+	0	0,0	0	0,0
Вкупно	39	100,0	37	100,0

Стапка на флукуација

	2021	2020	
	Број	Број	Разлика
Бр. на вработени кои го напуштиле Друштвото	3	2	1,0
Бр. на вработени на последниот ден од годината	39	37	2,0
Стапка на флукуација (%)	7,69%	5,41%	2,287

19.2. Клучни активности во управувањето со кадри

Во 2021 година, во процесот на управување со кадри, акцент беше ставен на:

- S** Комбинираното извршување на работните процеси и работните задачи на вработените од деловните простории и од дома, во услови на прогласена пандемија со корона вирусот COVID 19 и донесени се интерни акти за работа дома;
- S** Следење на исполнувањето на индивидуалните цели на вработените. Во текот на годината извршено е редовно годишно вреднување на перформансите и резултатите од работењето на вработените и работно ангажираните лица во Друштвото и поставени се целите за нареден период во корелација со целите на Друштвото;
- S** Интерни обуки и активности на онлајн team building. Друштвото овозможува учење и развој на вештини, како и развој на кариерата, преку промоција и унапредување на вработените, како и идентификација на таленти и потенцијални кадри. Вредности кои ги промовира Друштвото се: тимска работа, пријателски односи, отворена комуникација, добра соработка и посветеност;
- S** Безбедност и здравје при работа. Друштвото се грижи за безбедноста и здравјето на вработените, се залага за утврдување и воведување на превентивни заштитни мерки за безбедност и здравје при работа и обезбедува здрава работна средина. Воедно, покажа посветеност и ги презема сите потребни мерки за усогласено работење на Друштвото со регулативата за безбедност и здравје при работа. Беа спроведени систематски прегледи за сите вработени и работно ангажирани лица во Друштвото.

19.3. Развој и обука на вработените

Во текот на 2021 година, Друштвото овозможи да се реализираат повеќе активности кои беа насочени кон усовршување на вештините и знаењето на вработените, согласно политиката на Друштвото за перманентна едукација, усовршување и грижа за развој на човечките ресурси. Обуките во 2021 година се спроведуваа согласно препораките и за заштита на здравјето на населението од заразната болест COVID-19, односно со приклучување на „онлајн“ обуки.

Темите на обука произлегоа од идентификуваните потреби за обука и законските барања поврзани со дејноста и работењето на Друштвото.

Голем дел од вработените учествуваа на надворешни обуки, семинари и конференции, при што беа опфатени различни области: инвестиции, управување со ризици, сметководство, даноци, продажни вештини, управување со човечки ресурси, право и законски промени.

Вработените во Друштвото активно следеа онлајн семинари организирани од страна на Сава Осигурителната Групација и други семинари и советувања од различни области за потребите на работењето на Друштвото.

Клучни податоци за едукација на вработените

Година	2021	2020	Индекс 2021/2020
Број на часови на едукација	2.405	1.814	132,6
Број на учесници во едукативни настани	38	37	102,7

Број на часови на обука по вид на обука

	2021	2020	Индекс
Број на часови на обука			2021/2020
Број на часови во интерни обуки	273	334	81,7
Број на часови во екстерни обуки	2.132	1.480	144,1
Вкупен број на часови на обука	2.405	1.814	132,6

Вработени од Друштвото следеа виртуелни (онлајн) меѓународни конференции и семинари:

- CERA - Global risk conference 2021 The 2021 Mercer CFA Institute Global Pension Index – EMEAJ.P. Morgan Virtual Meeting;
- IPE Conference & Awards 2021

Во организација на консултантскиот центар Примал ЦПД, Скопје беа спроведени серија интерактивни тренинзи и предавања од областа на напредни лидерски вештини, тимска работа, продажни вештини и специјална коучинг програма за највисокиот менаџмент.

Коста Ивановски, CFA
Член на Управен одбор

Д-р Петар Талески, FRM
Член на Управен одбор

Мира Шекутковска
Претседател на
Управен одбор